

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Cirila in Metoda sklenila je svojo letošnjo veliko skupščino v Ljubljano. V sredo dne 24. septembra bomo pozdravljali v svoji sredi zastopnike mnogobrojnih podružnic iz vseh slovenskih pokrajin in zopet slišali, kako nam skušajo v sosednjih deželah odtujiti, izvenaroditi našo slovensko deco, vzlic 19. členu državnih osnovnih zakonov, vzlic od Dunajske vlade izrečenemu načelu ravnopravnosti vseh narodov.

Trd boj bijemo Slovenci za svojo narodnost. Ustanovili smo si in si še ustanovljamo mnoga narodna društva, da se branimo proti navalom nasprotnikov od severa in juga, od vzhoda in severozahoda. Vsa društva so potrebna in koristna in nihče naj se ne pritožuje, da ima donašati narodni davek na toliko strani. Jedno najmenitnejših v sedanjosti dobi pa je gotovo družba sv. Cirila in Metoda. Spominjamo se, zakaj se je ustanovila in kako je delovala vseslovenska ta družba.

Leta 1881. je državni zbor po nasvetu in pritisku dalmatinskih poslancev izbrisal iz državnega proračuna znesek za nemško ljudsko šolo, katera se je na državne stroške vzdrževala v Zadru, kjer gotovo ni toliko nemških rodbin, da bi potrebovali svoje šole. Sicer pa ljudske šole povsod vzdržujejo dežele, ne pa država, le za Nemce bi morala biti izjema.

Vsled tega sklepa nastal je strašen krik v vsem nemškem taboru in nemški kolovodje so sklenili, da ustanove šolsko društvo z namenom, da napravljajo šole za nemške otroke v okrajih, kjer živé Nemci mej drugimi narodi in nemajo svojih šol. Predložili so pravila vladi in vlada, čeprav posvarjena, jih je potrdila. Pokojni naš poslanec, g. pl. Schneider, izredno bistroumen mož, spoznal je precej takrat, da bode nemško šolsko društvo izvor najhujšim narodnim prepirom in prouzročilo, da bodo tudi drugi narodi si morali ustanoviti jednaka društva. Gosp. Schneider je torej šel k gosp. ministerskemu predsedniku, grofu Taaffeju, ter mu razložil hude posledice, katere bode imelo nemško šolsko društvo razdraživši narode ter ga silno

prosil, da naj ne potrdi pravil, toda zaman. Gosp. grof Taaffe je smešljaje odgovoril, da on ne vidi nobene nevarnosti v takem društvu, ker ni pričakovati, da bi si nabralo dovolj sredstev ter se je šalil, da jo bodoči blagajnik, kedar bo kaj v blagajnici, ž njo vred potegne v Ameriko. Da se je grof Taaffe zmotil in je Schneider le predobro presodil položaj, kazala je bližnja bodočnost.

Kakor gobe po dežji, rastle so podružnice šulterajnske po vseh deželah in da društvu ni nedostajalo novcev, zato so skrbeli bogati Dunajski židovi, od nekdanj zakleti sovražniki Slovanstva. Društvo pa je hitro pokazalo svoj pravi namen. Skrb za istinito nemške otroke bila mu je le postranska stvar, saj za to stvar že vlada sama skrbi, da dobe nemški otroci svoje šole, glavni smoter družbi je bil in je še, da iz slovanskih (čeških in slovenskih) otrok dela nemške. Svoje šole ustanavlja, da govorimo o nas Slovencih, sredi slovenskega prebivalstva ter jih polni s slovensko deco, glej Pekersko, Sevnisko, Radvanjsko šolo na Štajerskem, šolo na Sladkem vrhu tik slovenske meje, kamor mora hoditi 50 do 60 slovenskih otrok, ker imajo 1½ do 2 uri do najbližje slovenske šole v Šent Ilji, šolo na Slatini itd.

Tako izzivajoče postopanje nemškega šolskega društva, katero je posebno po Češkem in Slovenskem razpelo svoje pogubonosne mreže, prisililo je Slovence, kakor že poprej Čeha, da so l. 1885. osnovali družbo, katero so na čast sv. slovenskima blagovestnikoma, kojih tisočletnico je ves slovanski svet isto leto praznoval, krstili družbo sv. Cirila in Metoda. Namen družbe ni, posloveniti deco tuje narodnosti, nje namen je jasno povedan v § 2. pravil, namreč „vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi. V ta namen družba za slovenske otroke napravljajo in vzdržuje šole in otroške vrtove ali je pomaga napravljati in vzdrževati, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade, izdaja primerne spise in knjige.“

Pravo družbino delovanje se je pričelo l. 1886., ko so pravila bila potrjena od vlade. Prva velika skupščina, ki je volila družbeno vodstvo, bila je v

Ljubljani dne 5. julija 1886. Prvomestnikom je bil izvoljen g. prof. Tomo Zupan, kateri vodi družbo ves čas s spretno roko ter je najbolj pripomogel k njenim lepim uspehom. Naj ga hvaležnost vsega naroda tolaži za nezaslužene in neosnovane napade, s katerimi se je skušalo družbo sumničiti, in to ne samo iz nasprotnega, ampak žal tudi iz domačega tabora. Vodstvo sme s ponosom kazati na družbino delovanje v preteklih štirih letih, v katerih je družba izvrševala dano jej nalogo in pomagala slovenskemu šolstvu, oddkoder koli se je klicala na pomoč.

V tej dobi se je ustanovilo nad 90 podružnic, mej njimi 11 na Koroškem, kjer je prav po teh podružnicah se vzbujala ljubezen do naroda in materinega jezika. Ker naš narod ne razpolaga z bogatstvom in ker je treba na vse strani dajati za narodne namene, ni se moglo pričakovati dohodkov, s katerimi se ponašata nemška ali češka družba. Vender so dohodki znašali 1886. l. 5454 gld., 1887. l. 8638 gld., 1888. l. 7273 gld. in 1889. l. 5542 gld., torej v prvih štirih letih družbenega obstanka 26.907 gld. In s temi sredstvi kaj je storila družba?

Ustanovila je in vzdržuje: 1. otroški vrtec v Celji, 2. otroški vrtec pri sv. Jakobu v Trstu, 3. otroški vrtec v Rojanu pri Trstu, 4. otroški vrtec v Podgori pri Gorici, 5. otroški vrtec v Pevni pri Gorici in 6. slovensko ljudsko šolo v Trstu, katera je letos otvorila že III. razred.

Omogočila je več občinam ob slovensko-nemški meji z izdatnimi podporami in posojili, da so si zgradile šolska poslopja ter lahko odbile ponujeno jim podporo nasprotnega društva.

Posebne hvale vredno pa je družbino književno delovanje. Zraven treh „Vestnikov“, katere je tajnik, čast. g. A. Žlogar, vestno sestavil, izdala je družba nastopne knjižice:

1. Cesar Fran Josip v 8000 izvodih, 2. Rudolf Habsburški v 5000 izvodih, 3. Valentin Vodnik, 4. Junaci in 5. M. Ravnikar v 2000 izvodih.

S takimi knjižicami si družba vabi nove prijatelje in društvenike ter širi mej ljudstvom ljubezen do domovine in naroda.

LISTEK.

Jurij Šubić.

Njegovo življenje in umetniško delovanje.

III.

Opisane četiri Šubićeve slike za muzejsko stolbišče očarale so naš deželni odbor takó, da je poslal nadepolnemu umetniku v Pariz jako laskavo priznalicno ter ga povabil v Ljubljano, da izgotovi še nekatere dekorativne slike v novem muzeji. In Jurij Šubić, po tem častilnem vabilu ves uznešen, pribitel je takoj jeseni 1885. l. domov ter naslikal v vestibulu muzeja Ljubljanskega portrete naslednjih četirih za deželo Kranjsko velezaslužnih mož in sicer: Valvazorja, Žige Cojza, Vodnika in Herbersteina. Te slike so proizvedene z oljnatimi bojami na presni omet, dočim so večkrat omenjene alegorije na stolbiškem plafonu slikane na platno. — Govorilo se je takrat, da bode slavni deželni odbor na plafonu glavne dvorane muzejske dal naslikati po slavljenem „domačinu“ nek znamenit prizor iz domače zgodovine, za katerega je poslednji bojda že izdelal načrt; vender ta hvalevredna nakana (kakor i marsikatera druga na Slovenskem!)

ni prišla do izvršitve, kar danes, ko je nenadomestni naš Jurij že mrtev, prav iz srca obžalujemo! —

S prekrasnimi svojimi slikami v Ljubljanskem muzeji opozoril je še le Jurij Šubić malomarne svoje rojake na izredno svojo umetniško genijalnost, katero so že davno poprej priznavali in proslavljali — tujci na Dunaji, v Atenah in v Parizu. In vzbudilo se je obče zanimanje za slovečega našega rojaka ter je bilo videti, da tudi v nas Slovincih napoči lepim umetnostim ugodnejša doba. Še tisto zimo (l. 1885/6.) sta počastila genijalnega slikarja z naročili: gospoda dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar. Prvi je dal naslikati svoj portrét v životni velikosti, drugi pa svojega sinka Ivana. Obe sliki ste vrlo dobro izdelani; zlasti je pogojena na njima sličnost živočih originalov in pa inkarnat povse različnih obrazov posnet je uprav virtuosno. Pozneje je gosp. dr. Ivan Tavčar dal naslikati v istej velikosti tudi svojo gospó soprogo, katero je umetnik pogodil istotako izvrstno in živemu izvirniku povse dostojno.

In l. 1886. je poklical razborni župnik Šentjakobski, č. g. Janez Rozman, Jurija Šubića iz Pariza v Ljubljano ter ga poveril s slikanjem svoje župne cerkve. Tu se nam je pokazal velespretnega

cerkvenega slikarja v obširni meri. Na obok omenjene cerkve je naslikal al fresco v četverih prostranih okvirih najznamenitejšo epizodo iz življenja sv. apostola Jakoba ml. in sicer: „Poklic sv. Jakoba mej apostole“, „Izpremenjenje Kristovo na Gori Tabor“, „Obglavljenje sv. Jakopa“ in naposled „Proslavljenje sv. Jakopa“. Prve tri slike so razvrščene po oboku zadnje cerkvine ladije, poslednja, t. j. glavna in največja slika pa krasi prostorni svod presbiterija...

Ker sem te slike svoj čas že podrobno opisal na tem mestu, opuščam danes vsako daljše njih razkladanje. Svetujem pa slehrnemu obiskovalcu „bele Ljubljane“, da si ogleda na svoje oči te preznamenite proizvode cerkvenega slikarstva Šubićevega, kakor tudi one slike v deželnem muzeji Ljubljanskem.

Po vzgledu č. župnika Šentjakobskega je povabil potem Jurija Šubića k sebi tudi nedavno umrši Janez Modic, župnik na Prihovi pri Konjicah na Štirnem, z naméom, da bi mu oslikal presbiterij ondotne cerkve, katerega dela pa, žal! ni mogel prevzeti, ker je moral baš odpotovati v Pariz, kamor so ga klicali prijatelji, da jim pomaga izvršiti neka nujna naročila.

Zato kličemo družbi sv. Cirila in Metoda in zastopnikom podružnic, ki se bodo dne 24. septembra zbrali v središču Slovenije srčni: Dobro došli v beli Ljubljani!

V Ljubljani, 19. septembra.

Nemškim listom sta prav prišla reskripta naučnega ministra dvema deželima šolskima svetoma, da vojno ministerstvo opaja, da učenci, prihajajoči v vojaške učilnice iz galitskih in slovenskih ljudskih šol na Štajerskem, ne znajo dovolj avstrijske državne zgodovine in zgodovine Habsburške vladajoče rodovine. Nemško-židovska glasila porabljala so to priliko, da so jela napadati slovanske šole sploh in sploh sumničiti lojalnost in avstrijski patrijotizem avstrijskih Slovanov. Da, ta ukaz so porabila celó v to, da pišejo proti češkemu notranjemu jeziku, češ, da bode posledica temu, da se bodo na Češkem vzgajali češko-narodni uradniki, ki avstrijskega patrijotizma več poznali ne bodo.

Mi ne vemo, koliko podlage je imelo vojno ministerstvo za svoje mnenje, da se v ljudskih slovanskih šolah zanemarija avstrijska zgodovina. Galitske razmere so nam premalo znane, da bi mogli o njih soditi, ali kar se tiče slovenskega Štajerja, lahko rečemo, da tako malo stopajo dečki iz ljudskih šol naravnost v vojaške učilnice, da vojaška uprava gotovo ni imela prave podlage, da bi mogla izreči ob učenju avstrijske zgodovine v slovenskih šolah kako mnenje. V vojaške realke naši kmetje ne pošiljajo sinov. Če je kak kmetijski sin v vojaški realki, je to le izjema. V mestih in trgih so pa šole nemške in če morda mestni sinovi neso imeli potrebnega znanja, se to ne sme predbacivati slovenskim šolam.

Čudno je pa, da šolski nadzorniki dosedaj tega neso opazili. Če bi v Galiciji morda bili zares tako zaslepljeni vsled narodnega šovinizma, da bi tega nedostatka ne zapazili, je na Dolenjem Štajerskem kaj tacega nemogoče. Štajerski nadzorniki so največ nam nasprotnega političnega prepričanja, in bi gotovo ne bili slovenskim učiteljem gledali skozi prste. V deželnem šolskem совету sedé možje, ki gotovo neso nam Slovincem naklonjeni, v okrajnih šolskih svetih so pa do zadnjega časa tudi povsod imeli večino naši nasprotniki. Da so zares take pomankljivosti v šoli, bi gotovo vsi omenjeni faktorji bili že kaj storili v tem oziru. Če je pa kaj resnice v tem, kar trdi vojaška uprava, odgovorni za to neso le Slovinci, temveč je odgovorna tudi nasprotna stranka, da ni za časa na te pomankljivosti opozorila.

Mi nikakor ne mislimo zagovarjati tacihi pomankljivosti, temveč jih ostro obsojamo, če so resnične. Tudi ne mislimo, da je vojni minister gospod Bauer naučno ministerstvo opozoril iz kakega strankarskega namena. Previsoko cenimo značaj tega moža, da bi mislili, da ga ne vodijo povsod le dobre namere. Tudi smo imeli že priliko konstatovati, da ni nasprotnik Slovanom, temveč, da celo priznava, da interes vojske zahteva, da se častniki uče tudi slovanskih jezikov. — — —

(Tukaj je konfiskovanih 9 vrst. Op. ured.)

Ko je pokojni cesarjevič Rudolf zbiral okrog sebe vse domače umetnike, da bi mu ilustrovali obširno njegovo knjižno delo: „Die österr. ungar. Monarchie in Wort und Bild“, poklical je dotični odbor tudi sloveča brata Janeza in Jurija Šubića mej izvoljene sotrudnike. Prvega je doletel častni nalog, ilustrovati dotični opis narodnega življenja slovenskih Primorcev, dočim so drugemu, Juriju Šubiću namreč, prideliли ilustrovanje enakih opisov dolenjštajerskih in kranjskih Slovencev. Po določilu dotičnega odbora je ta posnel iz narodnega življenja slovenskih Štajercev po naravi naslednje, v Hubadovem spisu označene običaje in prizore: Sprevod „zelenega Jurija“ na predvečer sv. Jurija, „Predpustne orače po snegu“, potem ženo, katera melje koruzo na domačih „žrmljah“ in pa znamenit ženitovanjski prizor, namreč „prihod neveste“ na bodoči svoj dom, pred katerim jej dotedanja gospodinja ali tašča prinese hleb kruha, da ga načné v znak, da zdaj ona prevzame gospodinjstvo v tej hiši.

Iz življenja ožjih svojih rojakov Kranjcev nam je predstavil Jurij Šubić nastopne karakteristiške podobe in narodne običaje in sicer: Ribniškega „rešetarja“, gorenjskega „tkalca“ idolega na delo; potem mladeniča in deklico v na-

Ker se bodo naši nasprotniki gotovo kolikor je moč skušali okoristiti omenjenih reskriptov, bi bilo dobro, da bi slovanski voditelji skušali dognati, v koliko so osnovani. Za nas Slovence to morda ne bode težavno. Zvedeti le potreba, koliko je slovenskih sinov v vojaških realkah, pa bomo vedeli, koliko pomena je vojaškim opazovanjem pripisovati. Potreba bode morda to tudi pojasniti v državnem zboru in na drugih merodajnih mestih, da naši nasprotniki ne bodo imeli prilike teh reskriptov posluževati sé v svoje strankarske namene, zlasti proti slovenskemu šolstvu.

Pri tej priliki pa naj še omenimo, da mi odločno želimo, da bi se ne le v ljudskih šolah, temveč tudi v srednjih in visokih šolah bolj gojila avstrijska zgodovina. Dosedaj se po srednjih šolah preveč na obširno razpravlja občna nemška zgodovina, na avstrijsko zgodovino se pa premalo ozira. Tako se večkrat zasaja v mlada srca neki velikomemški dub, ki nikakor ni avstrijsk. Velika pomankljivost je v tem oziru tudi na visokih šolah. Tako se na pravoznanskih fakultetah učimo obširno nemško državno in upravno zgodovino, avstrijska pravna zgodovina se pa zanemarija. Skrajni čas bi že bil, da se v tem oziru odpomore. Veseli nas, da se učna uprava briga, da se bode po šolah bolj gojil avstrijski patrijotizem, toda mi le mislimo, da bi ta skrb ne smela biti jednostranska, temveč morala obračati se na vse pomankljivosti v tem oziru, ker le tako bode ta skrb zares koristila državi, drugače bi pa utegnili vzbujati le politične strasti.

„Rimskemu Katoliku“ v odgovor.

(Dalje in konec.)

2.) Dr. Mahnič nam očita, da se učitelji premalo pripravljamo za svoj poklic, ter da hočemo popolnoma neodvisni biti ne le od duhovnikov in cerkve, temveč tudi od vsakterih drugih oseb, ki neso ali učitelji sami ali pa ne izhajajo neposredno iz ljudskega učiteljstva.

Ne bomo trdili, da je pripravnica, kakeršna je sedaj, že dovršena; vendar pa moramo priznati, da se sedanji učitelji vsaj od daleč bližamo idealu, katerega zahtevamo od narodnega učitelja. Ker uvidimo, da še nismo popolni, da nam še mnogo manka, prizadevamo se vsak po svoje, dopolniti svojo izobrazbo. Prišel bode tudi čas, ko se bomo učitelji potegovali za to, da se izobrazba učiteljev podaljša za nekaj let; prepričani pa smo, da bode potem Vi prvi, ki se bode oglasili proti. No pa tudi štiriletno šolanje za svoj poklic je že nekaj, posebno če pomislimo, da je velika večina učiteljev dovršila vsaj spodnjo gimnazijo ali realko, ali pa meščansko šolo; nekateri učitelji imajo celo po 5, 6, 7 in 8 šol, nekateri tudi maturo, so pa tudi taki učitelji, ki so dovršili visoke šole. Po tem takem vendar neso take duševne reve, kakeršne nas račite slikati Vi, visokoučeni gospod doktor! Radi tega si pa tudi dovoljujemo trditi, da smo v šolskih stvareh strokovnjaki mi. In oporekajte, kakor hočete, stavku: „Metodika nove šole je dandanes tako velikansko napredovala, da zahteva za se posebnega pouka“, stavek ostane vendar resničen; metode se mora vsakdo

učiti, kateri jo hoče znati. In tudi splošna pravila o metodiki ne zadoščajo; treba je, se učiti metode vsakega predmeta posebej. In ker se bogoslovci ne učé metodike v navedenem zmislu, zato je tudi popolnoma upravičena trditev in nema v sebi nič žaljivega za duhovenstvo, da je duhovnik kot tak, ki se ni posebej pripravljajal za pouk v narodni šoli, nesposoben za učitelja v narodni šoli. Govorim tukaj iz izkušnje. Ne bomo se hvalili ali povzdigovali: dovršil sem visoke šole in bil na glasu kot izvrsten matematik skozi celo gimnazijo in tudi na univerzi; a prišedši v prvi razred narodne šole moral sem se uro za uro, dan za dnevom pripravljati za pouk v računstvu. In kakor je z računstvom, tako je z vsakim drugim predmetom. Sicer pa uvidijo potrebo posebne priprave za učiteljski stan tudi duhovniki sami; kjer imajo redovniki narodno šolo, so vsi učitelji izprašani iz predmetov narodne šole.

Ako je za učitelja sposoben le tisti, ki se je pripravil za svoj učiteljski stan, je popolnoma umevno, da mora tudi nadzornik popolnoma vešč biti metodike v narodni šoli. Nadzornik naj ne bo le nekak strah za učitelja, nadzornik naj bo učitelju tudi učitelj, ki mu s prijateljsko besedo pokaže, kako bi bil to ali uno stvar lahko boljše povedal. Utemeljena je torej zahteva narodnih učiteljev po nadzornikih strokovnjakih. S tem pa nikakor neso duhovniki izključeni od nadzorništva. Pripravljajte se za pouk v narodnih šolah ter podvržite se dotičnim izpitom, in poučujte še nekoliko let na kaki narodni šoli; dobro! pa bodete sposobni za nadzorstvo. Izpiti Vam ne bodo delali itak nobene preglavice; saj nosite, po Vašem mnenju, veleučeni gospod doktor, to v mezincu, kar imamo mi narodni učitelji v svojih glavah. Treba je poskusiti in pokazati, kakšen duševen velikan ste proti nam učiteljem. Dokler pa tega dejanstveno ne dokažete, trdili bomo vedno: v narodni šoli smo strokovnjaki učitelji; in ne bomo nehali zahtevati za nadzornike tudi strokovnjake.

3. Dr. Mahnič nam jemlje za zlo, da učitelji pišemo in beremo ter podpiramo „Popotnik-a“, „Slovenski Narod“, „Slovanski Svet“ in „Edinost“, (na „Novo Sočo“ je pozabil!), ker baje ti listi pišejo za razkol in proti avstrijskemu čutu, ter kliče na pomoč zoper take učitelje šolska oblastva. Ta pisava obsoja se sama ob sebi. Govoril sem že zgorej, da bi bil razkol največja nesreča za Slovence, in da se bodo učitelji vedno prizadevali, ohraniti Slovincem veroizpovedanje, prejetu po sv. Cirilu in Metodu. Ako bi se pa, kar Bog obvari, začel širiti razkol mej Slovinci, zakrivil tega ne bode ne „Narod“, ne „Slovanski Svet“, ne „Edinost“, ne „Nova Soča“; zakrivil bi to „Rimski Katolik“ in listi, pisani v njegovem duhu.

Da pa skušate o madeževati patrijotizem slovenskih učiteljev — za to imamo slovenski učitelji le pomilovanje in zaničevanje. O tem nič več!

4. Dr. Mahnič govori z nekako zaničljivostjo o napredku učiteljev „zaveznikov“. Posebno hoče

Dalje v prilogi.

rodni noši iz Belokraja ne. Dalje nam predložuje „ofrèh t“, t. j. podoknico dekletu za god in pa, kakó oni fantje, ki se v minolem predpustu neso oženili, vlečejo „ploh“. Za temi so trije prizori iz verskonarodnih običajev in sicer: „Miklavž“ potem „prekajanje hiše na sv. večer“ in pa rudarska procesija na dan sv. Ahačija v Idriji. Konečno je ilustrovan še „lov na polhe“ — jako dražesten ponočni prizor v gozdu z globoko perspektivo. Razven teh je Jurij Šubić tu narisal dve velelični vinjéti. Na jednej se obkriljen genij, na polici sedéč, igra s čipkasto, z zlatom prevezano žensko „avbo“, kakeršne so nosile nekoč Gorenjke, dočim mu ob strani leži „polhovka“, in druga črna „kosmata kapa“, ob kateri se vije zlat ženski pas. Druga vinjéta pa nam prikazuje v preljubeznjivem „tihožitju“ velikonočni „žegen“ t. j. jerbasa, napolnjen z običnimi jestvinami. Vrh vsega tega je poklicani naš ilustrator dodal še posebno, v akvarelnih bojah izdelano sliko različne narodne noše, ki se bode posnel z barvotiskom.

Vse navedene ilustracije so risane z veliko marnostjo ter se kaj prijetno odlikujejo mej ilustracijami ostalih sotrudnikov, izmej katerih so nekatere izdelane prav — površno, da ne rabim

točnejega izraza! Žal, da so reprodukcije po nespretnih lesorezcih Dunajskih precej zaostale za Šubićevimi originali, o katerih je dobil od pokojnega dvornega svetovalca pl. Weilena in od profesorja Hechta na Dunaji jako pohvalne priznalnice.

Ko je ranjki cesarjevič Rudolf za svojega boravljenja v Gradci v oktobru l. 1887. povabil k sebi vse odličnejše sotrudnike pri svojej knjigi, bil je vsprejet tudi naš Jurij Šubić v avdijenciji, pri kateri ga je zlasti cesaričina Štefanija odlikovala s priznalnim nagovorom. In bil je potem izmej mnogih drugih sotrudnikov povabljen tudi na dvorni obed.

Ko je izvršil prevzete ilustracije na Štajerskem, napotil se je z nova nazaj v Pariz. Ondu je l. 1888. izdelal prelepo sliko „Marijino obiskovanje“ za veliki oltar v cerkev na Rožniku, katero smo že dne 10. decembra meseca istega leta opisali na tem mestu. Pravili so, da bi imel slikati tudi presbiterij omenjene cerkve, kar pa se, žal! ni zgodilo.

Zbok ilustrovanja narodnih običajev kranjskih Slovencev prišel je predragi naš Jurij Šubić še jedenkrat in to poslednjikrat v slikovito svojo domovino. Tu je poleg imenovanih ilustracij izdelal nekatere portréte, med katerimi nam je omeniti

dovtipen biti in se norčuje iz stavka: „Ohranimo si trdno prepričanje, da svet neprestano napreduje, in da nam baš svetovni napredek pripomore k boljši bodočnosti,“ ter imenuje ta stavek jedno izmed toliko fraz, s katerimi zavezniški sami ne vedo, kaj so hoteli reči, ob enem pa zatrjuje, da te fraze — prosim naj se pomisli, da je veleučeni gospod doktor ravno preje trdil, da učitelji ne vemo, kaj smo hoteli reči — da te fraze pričajo, da v zavezniških krščanska zavest čedalje bolj zatemnjuje. Papir je zares potrpežljiv, da prenaša toliko nezmisel. Da govorim z Vami, veleučeni gospod doktor, „človek bi se smejal, češ, to je zopet jedna od toliko fraz, s katerimi sami ne veste, kaj ste hoteli reči“, ko bi se človek ne žalostil preveč, videč, kako zlobno znate Vi zaviti misel, ki jo je napisal dotični učitelj z najboljšim namenom. Je-li v resnici v navedenem stavku napisana protikrščanska misel? Ali ni Kristus sam svoje učence razposlal z nalogo, da naj poučujejo vse narode? Ali ni hotel Kristus s tem izreči, da se naj vsi narodi učijo in s poukom napredujejo? Ali ni dovolj jasna prilika o gospodarju, hlapcih in talentih? Ali smemo s tem zadovoljni biti, kar smo podedovali od svojih pradedov? Nas ne uči ravno ta prilika, da naj na podedovanem temelju dalje zidamo, da naj napredujemo in si skušamo priboriti boljšo bodočnost, ker z jednim talentom, katerega je gospodar hlapcu izročil, gospodar ni bil zadovoljen? Ni-li misel krasna in tudi krščanska; ker svet vedno napreduje (in da napreduje, vzrok je ravno krščanstvo,) prišli bodo časi, ko bode mej vsemi narodi vladal mir: prišli bodo časi, ko bode tudi Slovincem sijalo milejše solnce; prišli bodo časi, da bode le jeden hlev in jedna čreda? Kaj je tukaj protikrščanskega? In to na priliko je hotel izraziti z navedenim stavkom dotični učitelj; jaz vsaj razumem ga tako.

5. Dr. Mahnič uporablja za svoja dokazovanja kaj pogostoma pastirske liste, češ škofje pravijo tako, dokazano je; kdor govori drugače, je heretik, anathema sit!

Tudi to se mi zdi potrebno nekoliko osvetiti in preiskavati, je-li dr. Mahnič pastirskih listov in škofovskih izrekov ne zlorablja za svoj namen. Jaz mislim tukaj posebno na pastirske liste, ki se bavijo z narodno šolo, posebno pa še zadnji pastirski list vseh avstrijskih škofov. Mej drugimi zahtevajo škofje: učenci morajo biti ločeni po veroizpovedanju; učitelji morajo biti istega veroizpovedanja, kakor učenci; šolske knjige morajo biti pisane v krščanskem duhu. Vprašam se-li kje nahaja slovenska narodna šola, kjer bi bili učenci različne vere? dobite na celem Slovenskem učitelja, ki bi ne bil katoliške vere? Ali niso ravno slovenske šolske knjige pisane popolnoma v katoliškem duhu? In vender so tudi te zahteve podpisali slovenski škofje. Ali so pa morebiti slovenski škofje s svojimi podpisi hoteli izreči, da vladajo na Slovenskem tudi slične razmere, katere bi trebalo premeniti? Ne, in nikakor ne! Slovenski škofje so podpisali z drugimi škofi dotični pastirski list kot avstrijski knezi, kot pari (peri) gospodske zbornice in so ho-

posebno znanega rodoljuba g. Ivana Šabca v Tratu. Poprej je naslikal pa še druge posnetke, n. pr. Andreja in Viktorja Smoleja za Ljubljanski muzej, potem pokojnega Globočnikovega sina. Tudi pri stotniku Lukanci je slikal nek portret. In za cerkev v Osilnici na Kočevskem je izdelal dve altarni sliki: sv. Kozmo in Damijana in sv. tri kralje.

Po smrti premilega mu brata Janeza, vrnil se je spomladi l. 1889. Jurij Šubič zadnjič v svoj priljubljeni Pariz. Ondu je bil lansko leto našim obiskovalcem svetovne razstave Pariške kaj ljubeznjiv vodnik. Izdeloval je za Munkaczijsko neko kolosalno sliko za plafond Dunajskega muzeja; ali ker sta se naposled sprla z ošabnim in nekam presebičnim Magjarom, opustil je na pol izvršeno delo, ter se „postavil na svoje noge“, kar smo mu že davno svetovali vsi, ki smo poznali čudovito njegovo sposobnost slikarsko. Tu je dodelal po Janezu prevzete slike za muzej v Kaiserslauternu in nedovršene ilustracije primorskih običajev.

V domovino je poslal iz poslednje dobe dve prekrasni cerkveni sliki: sv. Štefana za Štepanjo vas in pa za Cerkle na Gorenjsko po g. Ivanu Hribarju naročeno sliko sv. Cirila in Metoda, na kateri si je na podobi izumitelja slovanske naše azbuke uvekovečil posnetek plemenitega — svoje ga obličja.

teli izreči, kjer ne vladajo take razmere, tam se naj predručajajo. Na Slovenskem so pa razmere popolnoma normalne, torej tudi ni treba predručajbe — namreč kar se verske vzgoje tiče. Veliko zaslugu bi si v tej zadevi izstregel slovenski škof, ki bi hotel odločno spregovoriti, oziraje se pa samo na slovensko narodno šolstvo.

6. Ponavljam: Učitelji stojimo na krščanski podlagi ter želimo iz verskih, narodnih in patrijotičnih ozirov skupno delovati z duhovniki na izobrazbi slovenskega naroda, da mu bode mogoče tekmovali z drugimi narodi, stoječimi na višji stopinji kulture. Učitelji smatramo tudi vzgojo in pouk za dovolj važna predmeta, da zahtevamo od vsakega, ki hoče ali naše otroke vzgojevati in poučevati, ali pa vzgojo in pouk nadzorovati, da mora popolnoma več biti pedagogike in metodike.

Za sklep obračam se na vse trezno misleče duhovnike, obračam se posebno na Vas duhovnike, ki ste bili ali osebni prijatelji dr. Lindnerju,* ali pa, ki ste imeli srečo, kot učenci poslušati preblagega moža, da se domislite, je-li dr. Lindner kedaj žalil Vaš verski čut, ali če je katerega od Vas pohujšal; obračam se pa tudi na Vas duhovnike, s katerimi sem se složno boril proti našemu skupnemu sovražniku; na Vas vse se obračam, proseč Vas: Zakličite vendar jedenkrat krivemu preroku v Gorici „stoj! zadosti nesloge in sovražstva si že zasejali!“ Vsem duhovnikom pa, ki pošiljate zaupnice dr. Mahnič-u, katerim pa Goriške razmere neso dovolj znane, naj povem, da zastopa dr. Mahnič na Goriškem politično stranko, kateri je ogrnil plašč „Rimskega Katolika“; povem najpa tudi, da je v nasprotnem taboru jako mnogo odličnih duhovnikov in slučajno velika večina učiteljev.

Krško, meseca septembra 1890. leta.

Dr. Tomaž Romih,

predsednik „Zavezo slov. učiteljskih društev“.

*) Tudi temu duhovnemu velikanu podtika dr. Mahnič nekrščanske nazore.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 20. septembra.

Češkonemška sprava.

„Politik“ ve povedati, da se v staročeških krogih pretresava vprašanje, da bi vsi staročeški poslanci odložili svoje mandate. Odložili se še neso na nobeno stran, ker nekateri mislijo, da bi to ne bilo umestno. Mladočehi že dolgo zahtevajo, da Staročehi odlože mandate, ker ni narod več za njimi. Da so takoj z začetka Staročehi to storili, bi bili gotovo skoro vsi zopet voljeni; sedaj pa ni dvojbe, da skoro povsod podležejo, ko so Mladočehi imeli dosti časa za agitacije.

Deželnozbornske volitve.

Agitacije na Dolenjem Avstrijskem so jako živahne. Posebno protisemiti pridno delujejo in pričakovati je, da pridobé nekaj mandatov. Dunajskim židom že to napravlja skrbi in njih glavno glasilo se že jezi, da liberalna stranka energičneje ne deluje za svoje kandidate. „N. Fr. Pr.“ pravi, da je to sramotno za Dolenjo Avstrijo, da liberalci drže križem roke, dočim protisemiti pridno rujejo. Pri tožuje se, da je liberalna stranka na Dolenjem Avstrijskem preslabo organizovana. Posebno na Dunaji se liberalni vodje premalo udeležujejo volilne agitacije. Nobena stranka se ne sme omejiti le na parlamentarno delovanje, temveč mora delovati tudi zunaj parlamenta.

Nam se javkanje židovskega glasila dozdeva smešno. Če se liberalni vodje na Dunaji ne upajo stopati pred volilce, imajo že zato tehničnih povodov. Vidijo, da so zgubili že preveč zaupanje narodovo in se ne marajo izpostaviti zasmehovanju. Da je liberalna stranka zgubila že skoro ves vpliv v nekaterih krajih, krivo je največ židovstvo, ki je liberalizem zlorabilo v svojo korist.

Borba proti nemščini na Ogerskem.

Zvedelo se je, da ogerski ministerski predsednik dopisuje s cesarsko kabineto pisarno v nemščini. To je vzbudilo veliko nevoljo na Ogerskem in stvar pride tudi v državni zbor na vrsto. Opozicija bode to dobro znala uporabiti proti vladi. Pa tudi mej vladno stranko je mnogo mož, ki obsojajo tako postopanje, katero škoduje veljavi madjarskega jezika. Vsekako utegne ta stvar precej škodovati ministerskega predsednika popularnosti.

Vnanje države.

Bolgarsko vprašanje.

Dopisnik Monakovske „Allgemeine Zeitung“ se je razgovarjal z bolgarskim politikom ob odnosih mej Avstro-ogersko in Bolgarijo. Bolgarski

politik se je izjavil, da so v Bolgariji preverjeni, da je Avstrija največ pripomogla k imenovanju bolgarskih škofov za Makedonijo. To posredovanje pa kaže, da Avstro-ogerska ne misli več na prisvojenje Makedonije. Ko bi na Dunaji mislili raztegniti svojo oblast do Egejskega morja, bi v Makedoniji gotovo ne podpirali bolgarstva, ki bi utegnile ovirati uresničenje taciha namer. Zaradi tega so pa sedaj Bolgari odkritosrčni prijatelji Avstriji.

Baron Hirsch.

Po poročilih francoskih listov mislijo iz Francije iztirati židovskega bogatina barona Hirscha, ker se je izvedelo, da je bil na željo nekega monarhističnega vodje podaril 200.000 frankov za Boulangerjeve agitacije.

Ministerska kriza na Portugalskem.

Razpor z Anglijo je na Portugalskem že spodkopal tla dvema vladama. Ko je nastal z Angleži prepir zaradi afriških zadev, je moralo odstopiti ministerstvo Castra Pereira in ko se je v zbornici sporočila pogodba, ki se je sklenila z Anglijo, je pa umaknilo se ministerstvo Serpe Pimentea. Pogodba, katere se je sklenila z Anglijo, je pa tudi le Angležem v korist. Portugalci zgubili so mnogo ozemlja, katero so dosedaj zmatrali za svoje in prišli v tako zavisnost od Anglije v kolonialnih zadevah, da ni skoro misliti na razvoj njih kolonij v Afriki. Naravno je, da je to vzbudilo nevoljo na Portugalskem. Ta nevolja pa posebno ugaja republikanom. Republičanski vodje, ki so v zvezi s španjskimi republikani, pripovedujejo, da drugoga ne kaže, da se odpravita obe monarhiji na Pirenejskem otoku in zjedinita Španjka in Portugalska pod republikansko upravo. Zjedinjeni se bodeta že mogli uspešno upirati angleški požrešnosti.

Brazilijske volitve.

Po poročilih iz Amerike, zmagala je pri volitvah v brazilijsko zbornico vladna stranka. Voljenih je pet ministrov, več prejšnjih poslancev in senatorjev. Nova katoliška stranka je podlegla. Prav presojati pa izida volitev ne moremo, ker nam podrobnostij neso znane in tudi ne poznamo programov novih strank. O novi katoliški stranki se dosedaj ni ničesar slišalo, zato je tudi ne poznamo njenih načel. Sodimo, da je to nekaka republikanska konservativna stranka, ki se bode potegovala za pravice katoliške cerkve in republikansko vladavino.

Dopisi.

Iz Celja 18. septembra. (Osnovitev telovadnega društva „Celjski Sokol“.) Gledé na veliko zanimanje, katero je vzbudila po vsem slovenskem in slovanskem svetu Celjska slavnost, utegnejo zanimati čestite čitalje, nekatere zgodovinske črtice, katere jim podajamo tu.

Že tekom leta 1889. razmotraval se je mej slovensko mladino Celjsko misel, če bi se v Celji ne dalo ustanoviti sokolsko društvo, katero bi združevalo narodno mladino pri telovadbi in v društvenem življenju ter z novim čilim in krepkim naletom izdatno oživilo in pospešilo narodno delo v Celjskem mestu in s tem na celem slovenskem Štajerji. Koncem majnika 1890 l. bilo je dogovorjeno po daljnih posvetovanjih, da se osnuje kot sedmo slovensko sokolsko društvo „Celjski Sokol“, katerega ustanovitev naj se še tekom l. 1890 sijajno praznuje.

Dne 4. junija t. l. zbrali so se rodoljubi Celjski v čitalniških prostorih, kjer se je po nagovoru g. dr. Ivana Dečka in nekaterih predlogih g. Dragotina Treo sestavil osnovalni odbor.

Člani osnovalnega odbora gg. dr. Ivan Dečko, drd. Andrej Dominkuš in dr. Dragotin Treo prevzeli so delo v splošnem naudušenju za sokolsko idejo. Sestavila so se pravila za Sokole in kole-sarje, katere je potrdilo c. kr. namestništvo v Gradci dne 16. julija 1890. brez vsakih ovir. — Začelo se je z nabiranjem članov in osnovalnega fonda. — Dne 31. julija 1890. bil je prvi občni osnovalni zbor; mnogobrojna udeležba kazala je živo zanimanje za novo društvo in spričevala njegovo splošno priznano važnost. Nagovor g. dr. Iv. Dečko in poročila g. dr. Dragotina Treo v delovanju osnovalnega odbora obudila sta splošno naudušenje. Kako tudi ne? V teku 2 tednov oglasilo se je bilo nad 50 članov, mej njimi nad 30 izvršujočih, ter se nabralo nad 500 gld. osnovalnega fonda — uspeh, kateri je v očigled Celjskim razmeram prijetno presenečiti moral.

V odbor „Celjskega Sokola“ so bili izvoljeni gospodje: dr. Josip Vrečko, starosta, dr. Ivan Dečko, podstarosta, dr. Dragotin Treo, tajnik, Josip Georg, blagajnik, dalje Fran Lončar, Milan Kočevar in Dragotin Vanič. Osnovnemu odboru je izrekel občni zbor zahvalo za požrtvalno in upešno delovanje in ob enem sklenilo se je jednoglasno, da se ima osnovalna slavnost

vršiti dne 7. in 8. septembra kot velika sokolska slavnost.

Odbor Celjskega Sokola prevzel je s tem važno ali kočljivo nalogo; nje častna rešitev postati je morala za mlado društvo z ozirom na žalostne Celjske razmere vitalno vprašanje! Da se je ta naloga dne 7. in 8. septembra 1890 tako sijajno rešila, to nam je najlepši dokaz jakosti in krepkosti mladega društva, uspešnosti energičnega postopanja ter zmagovitosti narodne sokolske ideje.

Vprašanje samo se vsled Celjskih razmer ni reševalo normalnim potom; nam je dovoljeno tukaj zapisati le faktične podatke brez vsake kritike.

Dne 2. avgusta t. l. predložil se je po odboru Celjskega Sokola mestnemu uradu v Celji program cele slavnosti v istej obširnosti, kakor se je dne 7. in 8. septembra t. l. res vršil. Z odlokom z dne 14. avgusta t. l. št. 4663 vzel je mestni urad Celjski vspeled slavnosti na znanje v njega polnem obsegu, ter prepovedal jedino le vsak slavnostni spreved po mestu. Slavnostni vspeled predložil se je ob enem c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celji, ker so se imele glavne točke: slovesna maša, koncert in izlet v Žalec vršiti izvan področja mestnega urada. — Z odlokom z dne 8. avgusta t. l. št. 28.650, vzelo je c. kr. okrajno glavarstvo slavnost na znanje. —

Opiraje se na ta odloka, začel je odbor Celjskega Sokola vabiti Sokolska društva in goste, najemati stanovanja in vozove, naročil je vojaško godbo (in sicer v Zagrebu), različne tiskovine in sploh vse pripravil za slavnost. Razna mnogobrojna naročila v Ljubljani prevzel je iz prijaznosti brat Franjo Mulaček, gledé telovadbe brat Matija Benčan. V zadoščenje sokolskim društvom prosil je odbor Celjskega Sokola za slavnostni spreved k slovesni maši in k izletu v Žalec, kolikor so se te točke vršiti imele v področju c. kr. okrajnega glavarstva. Bilo je torej vse v najlepšem redu.

Dne 20. avgusta t. l. dostavil se je odboru Celjskega Sokola nenadoma odlok mestnega urada Celjskega z dne 19. avgusta 1890 št. 4927, v katerem se Celjskemu Sokolu vsaka slavnost strogo prepoveduje, in sicer zaradi tega, ker se te slavnosti baje hoče udeležiti več društev in gostov iz sosednih dežel, in ker ima ob enem tisti čas „südmärk“ svoj občni zbor v Celji.

V istem času rešilo je c. kr. okrajno glavarstvo prošnjo za slavnostni spreved s tem, da nam prošnje ne more rešiti, ker je slavnost vsled prepovedi mestnega urada Celjskega nemogoča postala.

Lahko si je misliti razburjenost, katera je vsled tega nastala v slovenskih krogih. Odbor Celjskega Sokola uležil je oestro pritožbo proti odloku mestnega urada in pomisleke proti rešitvi c. kr. okrajnega glavarstva ter ob enem sklenil poslati deputacijo k c. kr. namestništvu v Gradec.

Dne 24. avgusta t. l. prijavili so starosta dr. Vrečko, podstarosta dr. Dečko in tajnik dr. Treo pritožbo osebno pri c. kr. namestniku, ekselenci baronu Kübeck-u v Gradcu. Deputacija šla je bajé jako zadovoljna iz namestniškega poslopja proti domu. Pripoveduje se, da je isto pot nekaj dni pozneje na nasvet Rakuscha in tovarišev hodil župan Celjskega mesta, dr. Neckerman, pa da se je vračal nekoliko potr. — Kaj gotovega o končnem izidu ni nihče vedel.

Dne 31. avgusta t. l. torej 6 dni pred slavnostjo dobil je odbor Celjskega Sokola odlok c. kr. namestništva v Gradcu z dne 28. avgusta t. l. št. 2778, s katerim se dovoljuje Celjskemu Sokolu osnovala slavnost po predloženem vspeledu, vendar brez slavnostnega spreveda z godbo in zastavami po mestu. V istem času dovolilo je c. kr. okrajno glavarstvo slavnostni spreved v okolici Celjski, kakor se je 7. in 8. septembra res vršil.

V istem času pa se je bajé društvu „Südmärk“ isto tako prepovedal vsak ostentativni vspejem v Celjskem mestu in okinčanje mesta z velikonemškimi trobojnicami.

Dne 2. septembra t. l. dobi odbor Celjskega Sokola nenadoma odlok mestnega urada z dne 1. sept. 1890 št. 5212, v katerem se „v dostavku k razsodbi c. kr. namestništva članom Celjskega Sokola strogo prepoveduje, dne 7. in 8. septembra t. l. obleči sokolsko opravo ali nositi sploh kako vidno posebno znamenje. Ob enem se v tem odloku izreka, da se bode vsem obiskovalcem slavnosti,

ki pridejo v sokolski opravi ali ki nosijo kako drugo vidno znamenje, ustop v mesto na vsak način zabranil. Ta ukrep naznanil je mestni urad tudi drugim političnim oblastim, tako na primer c. kr. okrajnemu glavarstvu v Rudolfovem.

Proti temu odloku predložil je odbor Celjskega Sokola oestro pritožbo po mestnem uradu in oziraje se na zgodovino nešteti pritožb in potov, tudi naravnost na c. kr. namestništo.

No, ko je opravil svoje delo še brzojavni urad, vsprejel je odbor Celjskega Sokola slednjič dne 6. septembra t. l. — zadnji dan pred slavnostjo, — odlok c. kr. namestništva z dne 4. septembra 1890 št. 2891, s katerim je konečno razsojeno, da je zadnji ukrep slavnega mestnega urada v Celji gledé članov Celjskega Sokola kakor tudi gledé tujih gostov postavno popolnoma neutemeljen, da se ima torej osnovalna slavnost vršiti po prvotnem vspeledu v zmislu razsodbe c. kr. namestništva brez vsakih daljnih zaprek. Istega dne zginili so J. Rakusch in drugi iz Celja.

Iz Budimpešte 16. septembra. (Povodenj. — Konec velikih vojaških vaj. — Sadje. — Filoksera.) Ko so dohajale zelo vznemirljive vesti iz Češkega radi elementarnih nezdod po povodnih, pričakovali smo i mi tukaj strahom in trepetom bodočih dnij, ako bode mogoča reka Dunav vedno in vedno naraščala. Dunajski listi donášali so zelo žalostne vesti, da je Dunav na večih krajih izstopil in s preplavljenjem napravil neštivilno škodo. Z matematično gotovostjo smo mogli i mi pričakovati bližajoče se katastrofe. Od zgornjih krajev javilo se je v enomer deževno vreme, na planinah in po Karpatih pal je sneg, — kateri stopivši se je napajal reke in potoke, da so morali prekoračiti pretesne jim struge!

Kmalu je bilo očividno, da se približuje za našo prestolnico velika nevarnost — a ukrenilo se ni ničesar! Voda je prihrumela čez noč, preplavila preozke jej bregove in se pokazala, skozi kanale pridrivši, v mnogih hišah in občnih poslopjih. Tisuče in tisuče gold. je napravila voda škode na žitu, blagu, kvartirih itd., kajti ubožni ljudje, bivajoči v podzemeljskih prostorih morali so kar po noči bežati, popustivši vse svoje imetje na lici mesta. Osebno imajo veliko škodo žitni kupci, kojih skladišča so na dunavskem nabrežju v podzemeljskih shrambah. Divni Margaretni otok, last Nj. c. kr. visokosti nadvojvode Josipa, je ves pod vodo; najlepši cvetlični nasadi in razne vrtné naprave uničeni so za letos in 50—60 m³ kurjave (drv) je odnesla voda z otoka.

Zavoljo žveplene toplice je otok jako priljubljeno letovišče in za meščane to, kar pri nas ti volska šuma!

Bilo je nad tristo obiskovalcev, permanentnih, koji so bili vrlo neljubo presenečeni po povodnji in so morali bežati v mesto. Včeraj sem bil na otoku, kamor smo se morali od parnika podati po čolnih ali po improviziranih mostovih, koji imajo za podlago mize, okoli katerih je bilo pred malo dnevi še vse polno veselih in radujočih se obrazov pri zvokih izborne ciganske godbe! Voda stoji prilično 1 m. visoko nad površjem otokovim. —

Danes je začela voda upadati in je odtokla v pretekli noči za 15 cm.; nabrežje (quai) je uže suho in zopet je živahen prihod in odhod težko z žitom in moko obloženih voz, koji so morali pretekle dneve do pést (kolesa) brodit vodo. — Vreme je nastalo jako ugodno in vsaki dan sije nam blagodejno jesensko solnce! —

Po končanih vojaških vajah došla so krdela zopet domov v vojašnice in odposlali so se takoj dosluživši vojaki na dom. Pri vajah je bil prisoten Nj. c. in kr. visokost fm. Albrecht, koji je ukazal zadnji dan vse vojaštvo — 4. voja — okolu 16.000 mož — defilovati, kar je trajalo blizo dve uri! Izrekel se je kaj pohvalno o izidu manevriranja ter povabil na obed vse generale tukajšnje posadke! —

Četudi velika voda mnogo sitnosti napravlja in je zavirala nekaj dnij običajni promet, vendar dohaja raznega sadja velika množina na naš trg. Posebno pridno se dovažja in prodaja grozdje, koje doide v tisuč in tisuč korbah na parobrodih iz južnih krajev podunavskih. Tudi okoličani raji prodajajo sveže grozdje, kar jim več vrže, nego bi napravljali iz njega vino. Naša okolica je jako žalostna, kar se tiče letošnje trgatve! Od kar se je prikazala trtna uš, opustošeni so vinogradi in namesto trt vidiš

nasejano koruzo, krompir, žito itd! Res velika béda je zavládala mej okoličani-vincarji, in samó n. pr. iz Sv. Andreja izselilo se je do 5000 duš radi pokončanih vinogradov, iščoč si v Ameriki in drugod potrebnega dela in jéla! — In še drugo, pa hujšo od vinske uši, imamo v svoji sredini, t. j. mnogo-brojno židovsko pokolenje! To se je moglo videti osobito včeraj in danes, ko praznuje izvoljeno ljudstvo svoje novo leto! Več nego polovico vseh prodajalnic bilo je dva dni zaprtih in gotovo nad 100 tisoč židov valilo se je po nabrežnem šetališču, kjer jim je „rabinar“ vodo krstil! Joj! — Bog pomagaj!

Iz Mengša 18. septembra. [Izv. dop.] Komaj je minolo nekaj mesecev, ko zopet zapojo zvonovi mengiški, oznanujé nam smrt jednega naših sošolcev, smrt vrlega dijaka in iskrenega prijatelja vsem, s katerimi je prišel v dotiko. Ranjki bil je Josip Kržič, drag prijatelj ranjkemu dijaku Potokarju in Šarcu. Trije tedaj zapustili so že to domovje v teku jednega leta, predno so dosegli svoj cilj. Gotovo hud udarec rodovinom in njih prijateljem. Ranjki Kržič bil je blaga duša, vsem priljubljen, ki je znal s svojim krasnim glasom razveseljevati tudi mnogobrojno družino. Petje bilo mu je nad vse. Kako da je bil priljubljen, kaže nam najlepše pogreb, katerega se je udeležilo mnogobrojno število dijakov iz Ljubljane in učiteljstvo; ne pozabiti nam vrlega gosp. Fr. Steleta, pe-vovodje Kamniške „Lire“, s katera pomočjo so peli dijaki pred hišo, v cerkvi in na grobu ranjcega milodoneče žalostinke, da je bilo marsikatero oko rosno. Dijaki pokazali so tu, kako jim je bil ranjki priljubljen; oni se neso ozirali na pot, katera je mej Ljubljano in Mengšem, temveč podali so se na pot, dasiravno utrujeni od potovanja v Ljubljano. Tako smo vredni počastiti njega, kateremu smo bili vsi najboljši prijatelji. Vsak mu želi: Naj v miru počiva.

Od Save 17. septembra. Preteklo nedeljo priredilo je naše bralno društvo drugo veselico letošnje poletje v spomin šestdesetletnega rojstnega dne presvetlega cesarja. Čisti ostanek pak se je odmenil za ustanovitev požarne brambe v Dolu.

Zbrali smo se po četrti uri popoldne v mnogem številu na vrtu gostilne g. Frana Pevca v Dolu. Zagledal si tu z veseljem mnogo odlične gos-pode iz Ljubljane, pa tudi domačega ljudstva se je v izdatnem številu udeležilo te veselice.

Naš vrli predsednik g. Štefan Lemut pozdravi navzočne goste v kratkih potezah, omenjajoč lep pomen današnje veselice, ter slednjič trikrat zakliče slava našemu preavetlemu cesarju; čemur se zbrano občinstvo naudušeno odzove. Gospodje pevci in gos-pice pevke od Device Marije v Polji pod vodstvom gospoda nadučitelja Frana Kavčiča zapojo v močnem koru cesarsko pesem. Sedaj je tudi vrla Domžalska godba zasvirala himno, katero smo stojé poslušali. Na kegljišči pa je bilo veliko zanimanja, kajti vsakemu so se dopadali bliščeči do-bitki. O mraku razdelili so se dobitki mej nasled-nje najboljše kegljavce gg.: Fran Pevc iz Dola, Josip Ogrin iz Dola, Fran Levec iz Ljubljane, Ivan Flis iz Domžal, Viljem Hrovat iz Dola in Josip Jakše iz Dola. Preselili smo se potem v notranje gorkejšje prostore. Tu se je unelo še le pravo ve-selje. Slišal si lepo ubrano petje. Mladi svet pak se je vrlo sukal po sobi. Le preurno je čas potekel, morali smo se raziti. Poprej smo se zahvalili gospo-dom pevcem in gospicam pevkam za užitek lepega petja, ter si priporočili, da bi nas še večkrat po-častili s svojim obiskom. Pri odhodu pak smo jim zaklicali: „Bog živi zavedne Slovence od Marije Device v Polji!“

Vrlému g. Franu Pevcu in njegovej gospej smo se zahvalili za dobro postrežbo. Bilo je že proti jutru, ko smo se razšli z željo, da zopet kmalu priredimo veselico. V to pomozi nam Bog i naša trdna volja! Na zdar! Čez save c.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerajšnja številko našega lista zaplenilo je državno pravdníštvo. Zaplemba zadela je samo devet vrst današnjega uvodnega članka, ki se bavi z znanim reskriptom vojnega ministra. Te zaplembe bi ne bili pričakovali, ker smo si prizadevali pisati kolikor možno rahlo. Češki in poljski listi pišejo ob istej zadevi še veliko ostreje, ne da bi bili konfiskovani. Današnja številka ima šest strani prilog.

Dalje v prilogi.

— („Tagespost“) ima sedaj slabe dni. V vsaki številki ima že skoro kakšen popravek in vse, kar je o Sokolski slavnosti v Celji pisala, bilo je že v mnogobrojnih popravkih ovrženo. Včeraj pa jej je pa še okrajni odbor z Vranskega poslal popravek, ker je pisala, da se je po smrti pokojnega tajnika Gabrška našel primanjkljaj v znesku 900 gld. Okrajni odbor je namreč okrajno blagajnico pregledal in dognal, da je gotovina v popolnem soglasju s knjigami. To je zopet nov dokaz, kako čudne poštenjake ima „Tagespost“ mej svojimi dopisniki.

— (Čujte, čujte!) Današnja „Tagespost“ ima telegram iz Celja, da je tamošnji mestni zbor včeraj imel sejo in soglasno sklenil najpopolnejše priznanje načelniku mestnega urada, Fürstbauer-u in pa Celjskim policajem na energičnem in pri tem jako nepristranskem postopanju pri Sokolskih nemirih. Dne 7. in 8. t. m. Komentara ni treba.

— (Narodna čitalnica Ljubljanska) priredi v torek dne 23. t. m. na predvečer velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda na čast družbi v dvorani čitalnični zabavni večer z godbo in petjem.

— (Po veliki skupščini sv. Cirila in Metoda) bode skupni obed v čitalniški restavraciji.

— (S Hrvatskega) došlo je v Ljubljano zaslusno pismo, iz katerega povzamemo, da so trgovci v Čabru, Gerovu, Prezidu, Trstji, Malemlogu in Plešicah sklenili, da bodo odslej železnino, kolikor je potrebujejo, kupovali v Ljubljani, ne pa kakor doslej v Celji.

— (Gosp. prof. Ivan Franké) ki je bil, — kakor smo naznanili, — premeščen v Novomesto, ostane vsled odloka naučnega ministerstva v Ljubljani. Kdo pride na njegovo mesto, nam ni še znano.

— (Članom „Dramatičnega društva.“) Za leto 1890 dobe člani „Dramatičnega društva“ dva lepa zvezka „Slovenske Talijske“, in sicer zvez. 55 in 56. Zvezek 55., ki obseza krasen libreto našega pevnika g. Antona Fantka k izvorni spevoigri skladatelja g. dr. Benjamina Ipavca z naslovom „Teharski plemiči“, dotiskal se je ravnokar v „Narodni Tiskarni“ ter se bode prihodnji teden razpošiljal članom „Dramatičnega društva“. Zvezek 56. bode obsegal dramo „Svetinova hči“ v prevodu Antona Trstenjaka, ter se bode tudi, brž ko se dotiska, razpošiljal članom „Dramatičnega društva“. Zajedno se naznanja članom, da se bode o tej priliki, ko se bode razpošiljal zvezek 55., pobirala društvenina za leto 1890., ter se prosijo gg. vnani člani, da koj po prejemu zvezka 55. pošljejo svoj letni donesek za l. 1890. „Dramatičnemu društvu“ v Ljubljani.

— (Iz Tržiča) dobili smo vest, da je občinska volitev, ki se je vršila dne 16. t. m. za nemčurško stranko izpadla jako neugodno, kajti po tej volitvi ostaneta v občinskem odboru Tržiškem le 2 zagrizena naša nasprotnika, vsi drugi izvoljeni pripadajo deloma narodni stranki, deloma zmerni stranki, katera je pravična tudi narodni naši stvari. Najvažnejše pri tej volitvi je to, da je propadel prvi Tržiški matador, znani schulvereinovec in študmarkar Karol Mally, velik prevzetnež in krut naš nasprotnik. Živel! zavedni volilci!

— (V slovensko paralelko v Mariboru) zglasilo se je 84 učencev, izmed katerih jih je 70 prestalo vsprejemni izpit. To število kaže, da je slovenska paralelka res bila potrebna.

— (Slovensko gledališče.) Prva predstava v tej sezoni bode v nedeljo 19. oktobra.

— (Zgradba novega deželnega gledališča) dobro napreduje. Oder in partére sta že iz tal in sedaj se pridno dela, da se skoro zagotovi zidove na lože, galerijo in uhod. Bode li vreme nekoliko ugodno, bode gledališče začetkom novembra pod streho.

— (Staro strelišče) se je po kranjske branilnice naročilo lepo obnovilo. Posebno je priznavati, da so se tudi prostori dijaške kuhinje, kamor dohaja dan za dnevom mnogo dijakov prav lično obnovili.

— („Slovenski Pravnik“) prinaša v 9 št. nastopno vsebino: 1. Dr. F.: Nekoliko o objektivnem postopanju v tiskovnih rečeh. 2. F. G.: O davčni kazni za prikritje najemščine. 3. X.: Vкупnost v javnem in zasebnem pravu. 4. Dr. Majaron:

K slovenski pravni terminologiji I. 5. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo: a) Zahteva, da je odstopiti v porabo prepuščene parcele, predmet je lastninski tožbi po zmislu § 369. obč. drž. zak., a ne tožbi po § 1435. obč. drž. zak. (Konec.) b) 1. Po doteklem ediktalnem roku neso več c. kr. avstrijska sodišča pristojna skrbeti za zavarovanje neoglašanih tirjatev. — 2. Določilo v koranu: „državljeni tujih dvorov nikakor ne smejo dobiti dedščin in volil po turških podanikih“, razprošira se zgolj na sovražnike turškega cesarstva. c) Morajo li vsi zastopniki še neprisojene zapuščine storiti naloženo glavno prisego, mari je dovolj, ako jeden ali nekateri prisežejo? d) K razlagi §-a 56. sum. pat. in § 259. obč. sod. r. e) K pravnemu pomenu zemljeknjižne mape. 6. Književna poročila. 7. Drobne vesti.

— (V dijaško kuhinjo,) katero tako vrolo upravlja monsignore kanonik Luka Jeran, po-hajalo bode letos nad 120 revnih učencev, večinoma s Kranjskega, precejšnje število jih je tudi s Štajerskega in nekaj s Primorskega. Vodstvo dijaške kuhinje dajalo bode učencem, kakor doslej, ceno in zdravo hrano, zato se iskreno želi, da bi dobrodušni ta zavod v rodoljubnih Slovencih nahajal obilnejše podpore.

— (Gosp. dvorni zvonár A. Samassa) razstavil je tudi v letošnji razstavi v Gradci več izvrstno izdelanih gasilnih brizgalnic, katerih največje je kupilo prostovoljno gasilno društvo v Zagorji na Pivki.

— (Kamniška železnica.) Že pred več tedni hoteli smo omeniti velikega nedostotka pri gradbi omenjene železnice, namreč, da se je v občini Črnuški okoli 9. in 10. kilometrskega kamna skoro do Trzine odvzela vsa železniška proga veliki državni in vojni cesti, in so se kar prestavili odrivači, kakor da bi bila stvar s tem dognana. Vojno ministerstvo bilo je zoper tako pristriženje ceste in ni dovolilo dotičnega kosa že deloma na pol dovršene proge. Glede na gotove nesreče, ki bi se bile tam dogajale, moramo ta sklep le odobravati, če ravno se bode, seveda, vsled potrebne preložitve zakasnila otvoritev železnice za par mesecev. Ker tudi ni misliti, da bi se kolavdacija vršila v zimskem času, bode bržkone prišla že pomlad v dežel, predno se bomo vozili po železni cesti v Kamnik. Čuditi se moramo le, da se je brez dovoljenja začelo brskati po cesti in prestavljati tebi nič meni nič odrivače in ovirati promet na državni cesti. Kdor je videl nameravano progo, pritrdil bode, da se je bilo pri vožnji z normalnimi stroji bati nesreč. Za take proge trebalo bi popolnoma drugačnih strojev, kakršni se rabijo v Italiji in Franciji pri takozvanih parnih tramvajih. In še pri taci neso nesreče izključene.

— (Z Dunaja) se nam piše: V nedeljo dne 21. septembra ob 1/3. uri popoldne prirede češka društva Dunajska v Karlovem gledišči v 2. okraji Dunajskem na korist po povodnji poškodovanim češkim krajem javno gledališko predstavo „Žrtva na Balkanu“ — obraz iz ruskega življenja spisal Karl Tama. Svirala se bode Tittlova ouvertura, a v presledkih skladbe Smetane in Dvořaka. Za gledališko predstavo, ki stoji pod pokroviteljstvom grofa Ivana Harracha, želeli je zanimanja ne le iz čeških, temveč iz vseh slovanskih krogov Dunajskih. Slovan gre na dan, to velja tudi za stolico avstrijsko!

— (Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri) izdala je lani 675 gld. podpor. Dobili so 4 velikošolci 160, 15 gimnazijcev 225, 14 učiteljskih pripravnikov 250, 1 pripravničar 10, dva učenca delavske šole 30 gld. Posebe pa je še jeden dijak dobil 50 gld. izredne podpore. Premoženje bratovščine iznača 8571 gld. 96 kr., dasi je družba izza svojega obstanka razdelila že 6407 gld. podpore. Da bi bratovščina še dalje cvela in vedno širila se!

— (Poljske tatvine) v okolici ljubljanski, posebno pa v mestnem okolišju, se zelo množe. Sedaj ko so pridelki, kakor krompir, zelje i. t. d., dozoreli, hodijo razne osebe, ki nimajo pravega pojma o sedmi božji zapovedi kar pri belem dnevu in z vječami na polje in si, kjer jim kaže, nagrajijo svoj plen. Po noči pa obiskujejo kozolce ter odnašajo fižol, deteljo in celo seno, dasi pri tem več poškodujejo, nego odneso. Poljske tatvine o tem času so že več let stalna rubrika, a zelo težko jih je preprečiti. Naposled pa vender ne bode kazalo družega, nego ukreniti odločne korake in sploh kaj storiti proti temu zlu.

— (Redkost.) V mestnem Logu blizu Viča ustrelil je preteklo nedeljo gosp. E. lepega srnjaka.

— (Velikanske buče.) Na zemljiščih gospoda Janeza Koslerja na močvirju dorasle so velikanske buče, izmed katerih tehta jedna 60, druga 58 kilogramov.

— (Silna suša) je na Krasu in v Istri, povsod primanjkuje vode. Celo iz Kastavščine, kjer je največ javnih vodnjakov, hodijo s posodo v Opatijo po vodo, ker je doma nima niti toliko, da bi živino napajali.

— (Iz Godoviča) nad Logatcem poslal nam je včeraj prijatelj jako lep cvet jablane s pristavkom, da je ondu še osem drugih jablan v polnem cvetju.

— (Morskega volka) štiri metre dolzega, ujeli so pretekli torek v zalivu pri Bakru. Sedemnajst ribičev prineslo ga je na Reko, kjer je ribič, ki je ogromno žival ujel, dobil določeno nagrado, 100 gld.

— (Tedenski semnji v Zagrebu) na novem sejmišču so se že prav udomačili in se vsakikrat dobro obnesli. Tudi četrti bil je prav dobro obiskan. Prignalo se je 574 glav rogatega živine, 317 konj, 702 prašiča. Voz z drvmi, senom in raznim živežem bilo je 213. Največ prodalo se je drv, sena in prašičev, manj rogatega živine in konj. V obče pa se sme semenj imenovati dober.

— (Vabilo k občnemu zboru Pivške podružnice sv. Cirila in Metoda,) ki se ima vršiti v nedeljo dne 21. septembra ob 5. uri popoldne v „Narodni gostilni“ v Št. Petru. Vspored: 1.) Pozdrav. 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3.) Volitev novega odbora. 4.) Volitev jednega odposlanca k glavni skupščini. 5.) Posamezni nasveti. K obilni udeležbi vabijo se vsi Pivški rodoljubi in prijatelji šole. Odbor.

— (Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico napravi v nedeljo 28. septembra 1890, ob 3. uri popoldne svoj shod v Hodišah v Kramerjevi gostilni po sledečem dnevnem redu: 1.) Pozdrav predsednika. — 2.) Slučajni govori in nasveti. — 3.) Vsprejem in vpisovanje udov. Po zborovanju prosta zabava. Vsi udje te družbe, kakor tudi vsi rodoljubi se prijazno vabijo, da bi ta shod v prav obilnem številu počastili.

Načelnništvo.

— (Učiteljsko društvo za sežanski okraj) bode zborovalo v Nabrežini dne 2. okt. t. l. ob 10. uri dopoldne z nastopnim vspeodom: 1. Verifikovanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Opevskih predvajah v I. šolskem letu. 3. Prostovoljno predavanje. 4. Poročilo v II. občnem zboru „Zaveze“. 5. Nasveti. Odbor.

— (Vabilo k koncertu,) katerega priredé Sevnjske pevke in pevci s sodelovanjem „Šmarske godbe“ dne 21. septembra 1890. v dvorani gosp. Frana Simončiča v Sevnici. Beseda: 1.) A. Volarič: „Slovan na dan!“, mešan zbor. 2.) Slavnostni govor. 3.) Dr. G. Ipavic: „Pozdrav“, mešan zbor. 4.) P. H. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“, moški zbor. 5.) Dr. G. Ipavic: „Poročni zvon“, mešan zbor. 6.) Dr. G. Ipavic: „Oblaku“, čveterospev. 7.) P. H. Sattner: „Po zimi iz šole“, mešan zbor. 8.) A. Volarič: „Lahko noč“, mešan zbor. 9.) * * „Na straži“, moški zbor z bariton samospevom. 10.) S. Vilhar: „Domovini“, mešan zbor. Po svršetku oficijalnega programa prosta zabava in ples. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Ustopnina za osebo 50 kr., za družino (3 osebe) 1 gld. Čisti dohodek je namenjen ubogim šolskim otrokom. — Predplačila se hvaležno vsprejemajo. — To vabilo velja tudi za tiste p. n. rodoljube, kateri bi slučajno razposlanih vabil pravočasno ne dobili.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Beligrad 18. septembra. Kralja Aleksander in Milan ostavita jutri Niš in prideta v torek v Beligrad.

Peterburg 18. septembra. Car v pismu velikemu knezu Nikolajeviču priznava njegovo izbornu vodstvo pri velikih manevrih okoli Rovna v najlaskavejih izrazih ter hvali izvrstno pripravljenost in vodstvo vojske. — Nadalje izdal je car ukaz, da se imajo v Varšavi, Novem Georgijevsku, Brest-Litevku in Ivangorodu napraviti trdnjavski telegrafi.

Sofija 18. septembra. Dež je ponehal, voda upada.

Carigrad 18. septembra. Vojvoda Leuchtenberški in njegova soproga, ki se danes pri-

čakujeta, bodeta stanovala v palači ob Bosporu. Ruski prestolonaslednik pride dne 8. oktobra semkaj.

Monakovo 18. septembra. „Neueste Nachrichten“ zagotavljajo s pristojne strani, da sta se car in cesar Viljem najsrčneje ločila.

Dunaj 19. septembra. Uradni list objavlja cesarski patent z dne 15. septembra, s katerim se na 14. dan oktobra sklicujejo vsi deželni zbori v novo zborovanje, odloženi deželni zbor češki pa, da zopet povzame svoje delovanje.

Rohnstock 19. septembra. Jutri kratak zaključni manever. Cesarja odpeljeta se od manevrov v Legnico, kjer bode ob 1. uri za jutrek. Ob 2^{3/4} odpotuje avstrijski cesar na Dunaj, ob 3. uri pa se odpelje nemški cesar.

Berolin 19. septembra. „Wolfs Bureau“ objavlja brzjavko iz Rohnstocka, v kateri se spominja, da treba največje previdnosti nasproti vsem od tamkaj prihajajočim poročilom o političnih obravnavaх mej Caprivijem in Kalnokyjem, ker se o tem čisto nič gotovega ne čuje.

Metz 19. septembra. Proti tehniku Stöckerju, ki je imel posla pri utrdbah, začela se je preiskava zaradi izdajstva domovine.

Dunaj 20. septembra. Časopisi javljajo iz Rohnstocka: Avstrijski cesar vsprejel včeraj popoldne Caprivija v daljši avdijenci in mu izročil velik križ Štefanovega reda v briljantih. Istodobno vsprejel je nemški cesar Kalnokyja.

Legnica 20. septembra. Cesarja došla sta ob 12^{1/4} uri mej burnimi veselimi klici naroda. Rudarji in šolska mladina narejali spalir, tovarniški delavci držali so kvišku iz listja zvite črke, sestavljajoče besede: „Živela carja Fran Josip in Viljem!“ Avstrijski cesar odpotoval ob 2^{1/2} ure in nemški cesar ob 2^{3/4} ure. Na konci manevrov izrekel nemški cesar pred četami zahvalo avstrijskemu cesarju, da se je udeležil manevrov. Nadeja se, da se je cesar Fran Josip preveril, da so Nemčije čete tako vrle in močne kakor so bile za Viljema I. in se veseli, da je s tem zajamčeno trdno bojno bratstvo. Fran Josip zahvalil se je za to, kar je videl, rekoč, da je ponosen imeti zaveznika, ki ima tako izvrstne čete.

Pariz 20. septembra. Ruski minister (kateri? Uredn.) iz Peterburga semkaj dospel.

Pariz 20. septembra. Tukajšnje portugalsko poslaništvo najodločneje zanikava vesti o vojaškem ustanku na Portugalskem.

Calais 20. septembra. Zaradi diferenc z delavci zaprli osemdeset tuluskih tovarnarjev delavnice. 5000 delavcev brez dela.

Kajira 20. septembra. Od 9. dne t. m. nobenega slučaja kolere več.

Novi York 20. septembra. Avstrijski konzul sprožil nabiranje doneskov za preplavljenice v Avstriji.

Razne vesti.

* (Narodna galerija.) Ruski car je odredil, da se v Peterburgu osnuje narodna galerija, v katero se bodo vsprejemale le slike ruskih umetnikov, katere se nahajajo sedaj v državnih muzejih, državnih poslopjih in cesarskih palačah. V tej galeriji se bode torej lahko videl ves napredek ruske umetnosti.

* (Sveže ovočje vse leto.) Ker parniki nenavadno hitro prihajajo k nam iz Avstralije, bode mogoče od ondot dovažati ovočje k nam. Ker v Avstraliji dozoreva ovočje, ko se pri nas pomladi sveže ovočje že težko dobi, bodedo v bodoče lahko vse leto imeli sveže hruške, jabolka itd.

* (Oče in sin v šoli.) Gotovo se redko kdaj pripeti, da bi oče in sin pohajala isti zavod. Tak slučaj je sedaj v Berlinu. 32 letni banke prokurist je podedoval precejšnje premoženje in tako mu je mogoče učiti se zdravilstva, česar je že dolgo želel. Ker pa mora imeti maturitetsko spričevalo, da more kot redni slušatelj na vseučilišče, hodi letos v zaprli razred Berolinske gimnazije, sin njegov pa pohaja letos 1. razred pripravljavnice dotične gimnazije.

* (Glava za milijon.) Peštanskemu listu piše se iz Bjeline v Bosni, da se je ondu razširila vest, da je Rothschild obsojen na smrt in da išče koga, ki bi se za milijon goldinarjev dal usmrtiti namesto njega. Hitro se je osnovalo društvo, katerega člani so se zgovorili, da bodo z žrebanjem izmed sebe določili jednega, ki se bode dal usmrtiti, drugi pa bodo milijon razdelili med seboj. Zglasili so se že pri sodišči, kjer se je jim seveda povedalo, da jih je nekdo nalagal, česar pa neso hoteli verjeti.

* (Otvorjenje konkurza.) V Galiciji se je nedavno otvoril konkurz pri prav čudnih okoliščinah. Firma B. S. v Z. dobila je od trgovskega sodišča v Tarnopolu odlok, da se je ustreglo njeni želji, da se o njenem premoženju otvori konkurz. Hkratu se je poslal notar, da popiše inventar in nastavi nek odvetnik za upravitelja konkurzne mase. Konkurz naznanil se je tudi v uradnem listu. Lahko si mislimo, kako so se lastniki tvrdke začudili, ko se jim je vse to naznanilo, ker sami za konkurz neso prosili, ker neso v nikakih denarnih zadregah, temveč je dotično ulogo spisal nek slepar. Stvar se je hitro brzjavno pojasnila trgovskemu sodišču, katero je odredilo, da se konkurz ustavi in vsa stvar izročila kazenskemu sodišču, katera sedaj išče pisalca one u oge.

* (Visoka starost.) Lani je na Irskem umrlo 195 oseb, — 79 moških in 116 žensk — spolnivših že 100 let. 95. leta je pa na Irskem lani že bilo spolnilo 662 oseb, 306 moških in 356 žensk.

* (Veliki prijatelj lova) so Francozi, kar kaže to, da je lani francoska državna blagajnica od lovskih listov imela 11,327.484 frankov dohodkov. Izdalo se je namreč 348.198 lovskih listov.

* (Igralnica v Maroku.) V Tangeru je neka angleško-ameriška družba osnovala igralnico. Nekaj odstotkov od dobička dobiva maročanski sultan. Sprva sultan ni hotel dovoliti, da bi dame tudi pohajale igralnico, a sedaj je pa to že dovolil kristijankam.

* (Strela.) V Lucentu pri Turinu udarila je strela v hišo delavskega društva. V dvorani društva bilo je 30 oseb, katerih pa ni nobena poškodovana, dasiravno je strela švigala semtertja po sobi. Švigala je skozi vse druge sobe v hiši in na 25 krajih poznajo se njeni sledovi. Poškodovan v vsej hiši ni nihče, samo zdravniku dr. Bessu je malo prismojilo brke.

* (8000 poljubov prodale.) V ameriškem mestu Mattituch so se zgovorile lepe mlade dame, da bodo prodajale za dobrodelen namen poljube po 25 cents. Priredila se je velika javna razprodaja. Zbralo se je mnogo gospodov in nekateri kupili so po 50 poljubov. Prodalo se je vsega 8000 poljubov in skupilo do 2000 dolarjev.

* (Živalski lasje na glavi.) Škotski zdravnik je izumil način, po katerem se morejo živalske kože presaditi na človeško glavo. Plešasi glavi se koža skrbno odstrani, potem se pa nanjo položi točno prirezan kos sveže odrte živalske kože in prišije. Koža se kmalu priraste. Tako sedaj nosijo gospodje na glavi lisičjo, medvedovo, kunino, vidrino in mačjo dlako, ki se jim lepo podaja.

Ljudsko sredstvo. Moll-ovo „Francosko žganje“ daje ravno tako uspešno kakor ceno sredstvo pri protinskih in revmatičnih boleznih, ranah, oteklinah in ulesih. Cena steklenici 90 kr. Vsak dan razpošilja po pošti nem povzetji A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 3 (55—12)

Kwizde

c. in kr. privil. restitucijski fluid
(voda za umivanje konj)

pristni se dobi samo z varstveno znamko, ki je zraven, v vseh lekarnah in drogerijah avstroogrske monarhije. — Cena gld. 1-40.

Glavna zaloga: Okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaji Frana Ivana Kwizde, c. in kr. avstrijskega in kraljevega rumunskega dvornega zalagatelja za živinozdravniške izdelke. (202—3)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijske srečke 17. septembra.

V Brnu: 51, 62, 29, 37, 15.

Najbolj:

18. septembra.

Pri **Malič:** Schneider, Stromer z Dunaja. — Storeh Zamara iz Trsta. — Toman iz Gorice. — Buckenmayer iz Kaniže. — Zamayer iz Zadra. — Kopper iz Liuca.

Pri **Stonu:** Dr. Homan, Ochs, Henkel, dr. Moller, Wolf, Kalmus, dr. Weinstein, Kafka z Dunaja. — Seneković iz Novegost. — Schott iz Trsta. — Buci iz Radovljice. — Stern, Heimer iz Zagreba. — Aken, Narath iz Gradca. — Mamern z Dunaja.

Pri **bavarskem dvoru:** Planer iz Žužemberka. — Joscht iz Gradca. — Horvat iz Kaniže.

Pri **južnem kolodvoru:** Hart, Abeles, Selemba, Lederer iz Trsta. — Dr. Košmelj iz Trbiža. — Hendak iz Gorice. — Sadnik iz St. Vida. — Oblak iz Rateč.

Umrli so v Ljubljani:

19. septembra: Ivan Vrankar, hlapcev sin, 1 mesec, Kolizejske ulice št. 26, za slabostjo.

20. septembra: Ivan Petrič, konduktar, 37 let, Resljeva cesta št. 23, za plućnico.

V deželni bolnici:

18. septembra: Tomaž Troha, gostač, 65 let, za plućnim edemom.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
18. sept.	7. zjutraj 2. popol. 9. zvečer	742.3 mm. 742.3 mm. 742.4 mm.	13.8° C 17.8° C 14.0° C	brezv. sl. vzh. sl. vzh.	obl. obl. obl.	0.00 mm.
19. sept.	7. zjutraj 2. popol. 9. zvečer	742.6 mm. 742.7 mm. 742.8 mm.	12.8° C 17.8° C 10.2° C	brezv. sl. vzh. brezv.	obl. obl. jas.	0.00 mm.

Srednja temperatura 14.9° in 13.4°, za 1.1° nad in 0.4° pod normalom.

Dunajska borza

dne 20. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 87.75	— gld. 87.85
Srebrna renta	88.50	— 88.50
Zlata renta	106.50	— 106.50
5% marena renta	101.05	— 101.15
Akcije narodne banke	962	— 961
Kreditne akcije	307	— 306.75
London	112	— 112
Srebro	—	—
Napol.	8.90	— 8.90
C. kr. cekini	5.36	— 5.35
Nemške marke	54.95	— 54.95
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	131 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	177
Ogrska zlata renta 4%	—	100
Ogrska papirna renta 5%	—	99
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	114
Kreditne srečke	100 gld.	184
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	166
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	—

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GLIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

najboljše zdravilne in osvežujoče pijače, ki se je vedno dobro obnesla pri želodčnih in črevnih boleznih, pri boleznih ledic in mehurja in jo priporočajo najprej zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo** pri Karlovarških **zdravljenjih** in zdravljenji po rabi teh toplic. (15—6)

Zadnji letošnji posebni vlak v Trbiž in na sv. Višarje

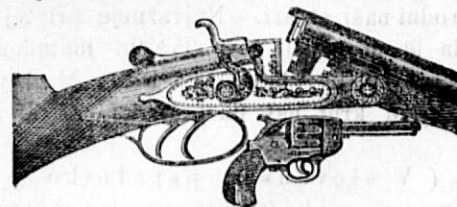
z znižano ceno (718)
odide iz Ljubljane južni kolodvor
v soboto 4. oktobra t. l. ob 9. uri 15 min. dop.

Cene in druge naredbe so kot prej pri enakem vlaku in se razvidijo iz prilepljenih plakatov, kateri se tudi, kakor vožnji listki, dobivajo pri **odboru za potovanje**, v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

JANEZ OGRIS

puškar (341—42)

v Borovljah na Koroškem (Ferlach in Kärnten)

priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice. Ob enem naznanja, da tudi prenareja kresne puške na puške zadovke (Hinterlader) in prevzame druga popravila po najnižjih cenah.

Cenike s podobami **dopošilja brezplačno in franko.**

Pri **Karol-u Till-u** v **Špitalskih ulicah št. 10** izšel je **ravnokar:**

Prirodopis

v podobah.

Zivalstvo v 250 podobah v porabo pri nazornem nauku

s slovensko in latinsko terminologijo, s 23 tablicami na močnem kartonskem papirju in platenem pregibu z jako lepo naslovno podobo.

Cena 3 gld. (701—4)

→ Jedina tapecirarska kupčija v Ljubljani. ←

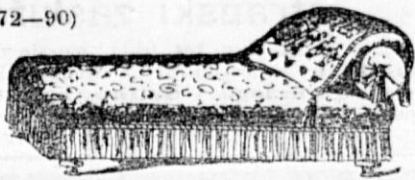
Tapečirar
in dekoratér.

ANTON OBREZA

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Tapečirar
in dekoratér.

(72-90)

cene izven konkurence. — Priporočam pa vsem resnim kupcem, da zahtevajo moj ilustrovani cenik in uzorce blaga, kar razpošiljam zastoj in franko.

priporoča okusno in trdno narejene žimnice, modroce na peresih, divane, stole, otomane, garniture za salone, jedilne sobe in spalnice; dekoracije za sobe, dvorane in cerkve. — Moje delo in blago, katero rabim, je pri- poznano dobro in brezhibno, kar go- tovo priča moja razstava v Rudol- fumu, in stojim z ozirom na nizke

Zahvala in priporočilo.

Za zaupanje, katero je užival, in za obila naročila, katera so dohajala mnogo let mojemu pokojnemu soprogu, vsem p. n. naročnikom v Ljubljani in na deželi toplo zahvalo izrekaje, na- znanjam tem potom, da bodem

urarijo v Slonovih ulicah

pod spretnim vodstvom izvežbanega, še pri življenji mojega so- proga izkušenega strokovnjaka, nadaljevala.

Priporočam se za vse v stroko urarije spadajoča dela ter zagotavljam solidno in ceno izpeljavo vseh izročenih mi naročil. Ujudno prosim za obila naročila ter beležim

s spoštovanjem

Amalija Geba.

(716)

Najboljše in najmočnejše

Brnsko blago za obleko

v odrezkih po 3-10 metrov za vso obleko za gld. 6.—, 8.—, 10.—, 12.—, 14.—, 16.—, 18.—, 20.— in več.

Blago za zimske suknje in ogrtače

v odrezkih po 2-10 metra za jedno zimsko suknjo ali ogrtač gld. 6.—, 8.—, 10.—, 12.—, 15.—, 20.— in več.

Štajerski loden za lovske suknje in menčikove v odrezkih po 2-10 metra gld. 5.—, 6.—, 8.— in več.

Blago za podlago ogrtačev in zimskih sukenj 1 meter gld. 1.—, 1.50, 2.—, 4.— in več.

Nadalje blaga za suknje častite duhovščine, črni peruviane in doskine za sa- lonsko obleko, črni in barvasti tifel prodaja

tovarniška zaloga finega suknja

VINCENC NOVAK, BRNO

Zelny trh, 13.

Razpošilja le proti predplačilu ali povzetju. Če se poprej plača, pošlje se blago poštino prosto. Neugajajoče se nazaj vzame. Uzorci zastoj in franko. (665-3)

Brnsko blago za obleko.

Za čas stavbe

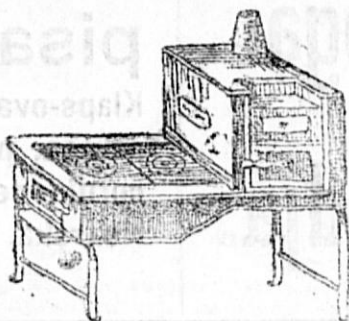
priporoča

ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena šte- dilna ognjišča in njih posa- mezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za sko- pane vodnjake: železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. (9-43)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lo- pate, rovnicke, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Deželna lekarna

v Ljubljani

Mestni trg

št. 11

L. Grečel-na

lekarka

pri Mariji Pomagaj

prva in najstarejša
alopatična

in
homeopatična lekarna
na Kranjskem,
zaloga

vseh do sedaj preverjenih tu-
in inozemskih medicinsko-
farmacevtskih

preparatov
in specialitet

priporoča se slav. občinstvu ter navaja nastopno le nekaj svojih izkušenih in že z goto- vim uspehom rabljenih zdravil in specialitet, in sicer:

Kapljice za odpravo krča, neprekosljive glede zdravilne moči, nekaj kapljic na sladkor ali v kamilenem čaji takoj ukroti krč. — Cena steklenici 36 kr., dvanajsto- rici le 2 gld.

Olje iz repja je najreelnejše sredstvo, da se zabrani prehitro osivenje las, lase naredi goste, odstrani in zabrani delanje sitnih luskin na glavi.

Želodčne kapljice Marije Pomagaj proti vsakovrstnim boleznim želodca, celo pri najtrdovratnejših boleznih, zlasti proti pomanjkanju slasti do jedij, tiščanju v želodci, krču v želodci, motenju prebavljenja, koliki, zagnetenju vranice in jeter, žoltici in zlatej žili, sploh proti vsem boleznim, ki izvirajo iz slabega želodca ali pa slabega prebavljenja. — Cena steklenici 30 kr., dvanajstorič 3 gld.

Ustna voda dr. Duffosa, iz ameriških rastlin pripravljena, jako aromatična, ohrani zobe in dlesno čisto, zdravo in varuje pred vsakim zoboboljem, oziroma je ozdravi, zatorej je prvo in najizvrstnejše sredstvo za zobe in dlesno. — Cena večjemu fla- konu 60 kr.

Univerzalni jedilni prašek proti zlatej žili, slabemu želodcu, zgagi, pomanjkanju slasti do jedij in zabasanju priznan in zelo priljubljen. — Cena škatljici z navodom za rabo 35 kr. in 50 kr.

Cvet za luskin je najracionalnejše sredstvo za popolno odstranjenje sitnih luskin na glavi, ki so tolikrat vzrok plesam. — Cena steklenici z navodilom rabe 80 kr.

Univerzalni zdravski obliži ima vse kreposti, katere imajo obliži najboljši in naj- bolj iskane sestave. Racionalno in mnogokrat preskušeno sredstvo za popolno ozdrav- ljenje vseh vnetij, ran in oteklin. — Cena škatljici z navodom za rabo 30 kr.

Zobna pasta, odontomegma imenovana, v porcelanastih škatljicah. Preskušena pasta za polituro in ohranjenje zob. — Škatlja 60 kr.

Zobne kapljice po dr. Hagerji ukroté nakrat tudi najhujšo zobno bolečino. — Ste- klenica velja 30 kr.

Zobne kapljice, odontin imenovane. — Steklenica velja 10 kr., dvanajstorič 90 kr.

Zobni prašek, bel, po dr. Heiderji, je jako priljubljen in mnogo zahtevan. — Škat- ljica 30 kr.

Homeopatična zdravila.

Homeopatična zdravila se preskrbe v posebnej dobroti in čistosti v najtočnejšem potencevanji.

Vsa zdravila kakor tudi zmletja, stanjšanja in potencevanja so vedno sveža in z najmučnejšo skrbnostjo in natančnostjo pripravljena. (296-20)

Izvrstno pivo prve Graške delniške pivovarne

poprej SCHREINER & sinovi

združeni pivovarni

(103-30)

Schreiner v Gradci & Hold v Puntigamu

prodaja po tovarniški ceni

zaloga v Ljubljani

Kolodvorske ulice 24 **M. ZOPPITSCH** Kolodvorske ulice 24

Fran Jevnikar

Ljubljana

Tržaška cesta šte. 29

priporoča slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izdelane salonske in na- vadne lončene, belo, ru- javo, zeleno, in slono- koščeno osteklene, ognju protivne (257-26)

peči

v najraznovrstnejih obli- kah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po najnižjih cenah.

Cenilnike pošiljam na željo franco.

Zastopstvo pri **F. P. VIDIC-U & Comp.**

Stanovanje

obnovljeno, prijetno, povsem samostojno, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in jedilne shrambe v prvem nadstropju, drvarnice in male sobe v pritličji, odda se mirni stranki v najem s 1. oktobrom t. l. v ključničarskih ulicah št. 3 (pod mestnim trgom). (684-2)

Angleščino in francoščino

uči (688-2)

Ana Bold na sv. Petra cesti št. 27.

Dobrega in pridnega strugarskega pomočnika

vsprejemem takoj pod ugodnimi pogoji.

(710-3) **J. J. Naglas** v Ljubljani.

Srebrna kolajna na svetovni razstavi v Parizu 1889.

Dobiva se v vseh trafikah in prodajalnicah galanterij.
(20) Glavna zaloga: OTTO KANITZ & CO., Dunaj. (134)

Marljiv abiturijent

lepega vedenja, dobi v **Gradci** hrano in stanovanje (oddaljeno pol ure od vseučilišča) za to, da podučuje po dve uri na dan tri učence narodne šole v slovenščini. Prednost ima, kdor je muzikaličen. — Pisma upravnistvu "Slovenskega Naroda". (661-3)

Za lovsko sezono

priporočam največjo izber lovskih pušk: puške za drobni svinco, brzodvocevke, risanice in kratke brzorisnice lastnega izdelka z jamstvom; nadalje dobre **Lüttische puške** za drobni svinco, salonske puške in revolverje.

V zalogi so vse za lov potrebne priprave in streljivo.

Oblesja iz najboljših in najlepših orehovine in v vsakršni obliki ter vse v to stroko spadajoče **poprave** se hitro, solidno in po ceni izvršujejo. Opozarjam pa gospode lovce, da puške kar naravnost meni pošljejo in ne dajo poprej puške kacemu drugemu, da jo še bolj pokvari, in jo potem nazadnje vendar meni izročé v popravilo, kajti s tem se stvar le podraži.

Vse neugajajoče se radovoljno zamenja. — Cenik za puške je na razpolaganje.

Z velespoštovanjem

Fran Kaiser

puškar

v Ljubljani, Selenburgove ulice.

(633-7)

Gostilnica v Zalogu št. 26

blizu železnice (717-1)

odda se takoj na račun ali v najem.

Več pove lastnik v **Hrenovih ulicah h. št. 24.**

Pozornosti vreden stranski zaslužek,

ki se vedno večja in mnogo let traja, morejo dobiti **spretni in zanesljivi** osebe (dosluženi žandarmi imajo prednost), katere pridejo **mного v dotiko** z občinstvom. — Vprašanja pod: „**G. S. 1890 Gradec, poste restante.**“ (312-23)

Nakupovanje neobdelanih palic.

Neobdelane palice z brgljami 7 iz drenovine, jesenovine, psikovine, iz belega in črnega trnja in leskovine **kupuje** vedno v vsaki množini po najvišjih cenah, specijelno **drenove** in **jesenove** po 30 do 50 gld. 1000 komadov, in nadalje kupuje **ravne palice iz psikovine** (1 meter dolge in 24 do 50 m/m debele) v vsaki množini. (697-2)

Janez Wakonigg

izvaževatelj palic

v **Šmartnem pri Litiji** na **Kranjskem.**

Trgovina z železnino

pri „Zlati kosi“

pri „Zlati kosi“

Gustava Gradišnič-a

v Ljubljani, Stari trg št. 26 (nasproti prodajalnice g. Trdine)

priporoča bogato zalogo

raznega hišnega in kuhinjskega orodja

dalje okov za vrata in okna, ključavnice, verig, žebeljev in žlo (drota), vijakov, (692-1)

nagrobni križev

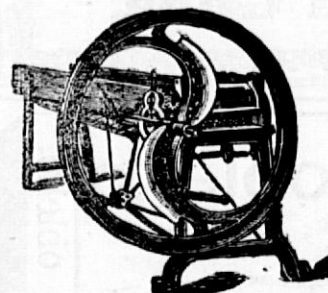
decimalnih, ravnotežnih in kuhinjskih tehtnic, poteznih in ročnih žag, vsakovrstnih pil i. t. d.

Zunanja naročila se točno in s prvo pošto izvršujejo.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinstvo!

Olivne stiskalnice in olivni mlini
Vinske in sadne stiskalnice
Grozni mlini in sadni mlini

najnoveje konstruirane v različnih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice, gepli, robkalnice za turšico, sejalnice, plugi itd.

Avtomatične klajne stiskalnice.

Peronospera-aparati.

Priprave za sušenje sadja in zelenjave.

Rezilnice za krmo v največji izbi, izvrstno narejene, po najnižji tovarniški ceni.

IG. HELLER (233-18)

WIEN, Praterstrasse Nr. 78, WIEN.

Katalogi in vsakršna pojasnila na zahtevanje zastoj in franko.

Prekupcem najugodnejši pogoji.

■ Sposobni zastopniki se iščejo in dobro plačajo. ■

KAROL TILL, Ljubljana, Špitalske ulice 10.

Pisni papir:

Konceptni in kancelijski papir za odvetnike, urade, trgovce, vojaške pisarne in notarje.

Dokumentni papir.

Pečatni vosek, peresniki, oblati, pisalne podloge, pisalne mape.

Pismeni papir s kuverti

v kasetah in mapah, v formatu četrтинke in osmerke, s pismenimi glavami in tiskanimi firmami.

Vizitnice.

Vsakovrstni črni in barvasti svinčniki iz tovarn

L. & C. Hardtmuth

(708-1)

in **A. W. Faber.**

Velika zaloga vsega šolskega orodja.

Priznana najboljša pisalna peresa:

Klaps-ova, Greiner-jeva, Rasner-jeva peresa, peresa od aluminija, Concordia-peresa, trgovska, ženska, risarska, stenografska in rondo-peresa.

Pisalni zvezki in kompen-diji, risalni zvezki, risalni block-i, mape za zvezke, mape za risalne deske.

HERBARIJI

(mape za rastlinske zbirke).

Vse

risalne materijali:

Risala, risalne deske, risalna ravnila, kotniki, ravnila, kockasta ravnila, prožne deščice, pritrdjevalni žeblički, skledice za tuš, barve, čopiči, tuš.

Črne in barvaste tinte:

Alizarin-tinta, Antracén-tinta, Aleppo-tinta, galčna tinta, vijolčnasta šolska tinta, črna univerzalna šolska tinta, kopirska tinta, modra, rujava, rudeča, zelena, rumena, bela, škrlatna, karminska, zlata in srebrna tinta.

Izvrstno, dobro ohlajeno

Graško marcno pivo

I. Graške delniške pivovarne in Puntigamsko

v steklenicah

s patentiranim zatvorom.

Naroča se pri gospodu Gruber-ji v glavni tobačni zalogi v Ljubljani, Mestni trg št. 18. (645-9)

Najcenejša, najboljša, preskušena, rujava prevlaka za les z

Barthel^{ovim} originalnim karbolinejem

trajno varuje (437-13)
prevlečene ograje, svisli, magacine, vozove, gospodarsko pripravo, tla itd. pred
gnojilom, gobo, zatrkovanjem in mrčesi.

V hlevih upliva razkužujoče. — 1 kilo zadošča za 6 kvadratnih metrov. —
Prospekt zastoj. — Kakovost zagotovljena.

5 kilo à gld. 1.50, 100 kilo gld. 16.— z Dunaja.

MIHA BARTHEL & Comp.

(Ustanovljeno 1781.) Dunaj, X., Keplergasse št. 20. (Ustanovljeno 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih EBERL.

Ad št. 7407.

(682-2)

AVISO.

Pismena ponudbena obravnava za zagotovljenje

zakupnega zalaganja kruha in ovsa

za nastopne postaje za čas od dne 1. januarja 1891
do 31. decembra 1891 boče v uradnih prostorih pre-
skrbovalnega magacina, in sicer:

v Ljubljani in v Celovci dne 1. oktobra 1890,
v Gradci in v Trstu dne 7. oktobra 1890,
v Mariboru in v Gorici dne 14. oktobra 1890.

Natančnejši pogoji in ponudbeni formularji razvidijo se iz raz-
glasa, priobčenega v št. 205 tega časnika z dne 6. septembra 1890.

Upravna komisija

c. in kr. vojaškega preskrbovalnega magacina.

Naznanilo.

Brzi stroj za pinjenje (metilnica)

c. kr. najnovejše privil. patent
ki drži 5 do 50 litrov. S tem strojem se najdalje v 4 do 5 minutah iz
smetane napravi najčistnejše in najokusnejše surovo maslo.

Pralni in ovijalni stroji

najnovejši patent

s katerimi se perilo neznanski varuje in hitro jako belo in čisto opere, torej
veliko manj trpi nego pri navadnem ročnem pranju. Več nego polovico se
privaruje drv in mila. V jedni uri se s strojem toliko obdela, kakor
sicer v jednem dnevu.

Proti ognju in ulomu varne blagajnice, kasete, potem papirne stiskalnice, kme- tijski stroji vsake vrste

zlasti mlatilnice in rezilnice za krmo, ki se gonijo z roko, geplom,
vodo ali parom, trijeri, čistilnice za žito, mlinci za trgano moko
in ročni mlinci za moko, vinske in sadne stiskalnice, grozdne
robkalnice, stroji za mehanje sadja, robkalnice za turšico, se-
salnice za gnojnice i. t. d.

Šivalni stroji

za domačo rabo in obrtne namene, otroški vozički, strojne igle
za svilo, sukanec, ovčjo volno, pavolo in olje za stroje in vsi
drugi deli za šivalne in kmetijske stroje i. t. d.
Vse v največji izbiri, iz najboljšega materiala in po naj-
nižjih tovarniških cenah.

Pri tej priložnosti se zahvaljujem najiskrenejše za dosedaj skozi 20 let
mi skazano zaupanje ter si bodem prizadeval je tudi nadalje ohraniti z rečno
in točno postrežbo. — Za zunaj jemljeta naročila potovalca moja,
gospoda Janez Kosmatitsch in Janez Grebeno ter dajeta, kjer se za-
hleva, (tudi na pralne stroje) potreben pouk.

Gepi in mlatilnice postavljajo na zahtevanje tudi moji ljudje tako,
kakor stvar zahteva, in jih prirejajo za vodno vrsto.

Prosim za jako mnogobrojna naročila in se znamujem

z velespoštovanjem

(431-5)

FRAN DETTER

v Ljubljani, nasproti železnemu mostu na Starem trgu št. 1.

Sladčičarna „v Zvezdi“

Kongresni trg št. 13 (Fischerjeva hiša).

Podpisana usojam si naznanjati p. n. častim gospem in gospodinjam,
da se dobi odlej pri meni v obilnej množini fina čokolada z vaniljo ali
brez nje za ukuhavanje v tablicah raznih velikostij od 1 do 65 kr.; dalje
kakao-prašek, znan na mleku zakuhan kot zelo priljubljena ter redilna
pijača za male in odrasle, dobiva se v škatljicah po 1/4, 1/2 in 1/3 kg, brez
škatlje tudi manj in to po nizki ceni. Malinovec (Himbeersaft) iz letošnjih
malin v steklenicah, na drobno liter 80 kr., kg 65 kr. Zolzen mareličien,
ribezelj, malinčen kg po 80 kr., dobi se ga tudi manj. Kandite, Roks
& Drops, metinke, različne druge bombone, fine čokoladne bombone,
likere, fondant, praline i. t. d.

Čokolada po znižani ceni.

Naročila izvršujem točno. Za dobro sveže blago jamčim. Na željo
pošljem cenik franco.

JOSIPINA ŠUMI v Ljubljani.

(713)

Prodaja plemenske živine.

50 krav in brejih telic, največ švicarske pasme,
in 50 Yorksbirskih prašičev prodá

dne 28. septembra popoldne ob 2. uri

v Paukovci, pošta Sesevete, na Hrvatskem, po prosto-
voljni dražbi

graščinsko oskrbnništvo.

(715-1)

* Trgovina z železnino *

ALBINA C. AHČINA

v Ljubljani

Gledališke ulice šte. 8

priporoča svojo

bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izde-
lanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških
gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vender trpežnih, zo-
bov za brane, žag za na vodo,
pil za žage, delov za vodnjake,
mesingastih plošč za komate, po-
tem rož, šteselcev, os, zavornic
za vozove, okov za vozove, itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konj-
skih žabljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega
orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj.

Staro železo, mesing, baker, kositar, oink, svinec kupuje se
vedno po najvišjih cenah. (76-19)

C. in kr. 3. voja intendantca.

(706-1)

K št. 7496.

Izveleček.

Razglas.

C. in kr. državno vojno ministerstvo javno
pozivlje, da se uložé pismene ponudbe

za zalaganje usnjenih vrst

potrebnih pri monturni zalogi šte. 4 v Kaiser-
Ebersdorfu od dne 1. januarja 1892 dalje.

Natančnejši pogoje za udeležbo pri tem zalaganju obseza v po-
polnem obsegu razglas, objavljen v tega časopisa šte. 210 z dne
13. septembra 1890.

V Gradci, v septembru 1890.

Od c. in kr. intendance 3. voja.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkoczy-ja, deželna
lekarna, Sackstrasse.
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkoczy-ja, „pri sv.
Františku“, (ob jednem kemična tovarna), V.,
Hundsturmstrasse 113. (612-4)

Nepresegljivo za zobe

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepevaljoče,
zabranjuje gnjilobo zob ter odstra-
njuje iz ust neprijetni duh. — Jedna
velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako
okrepevaljoče, ohranjuje zobe svetlo-
bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je
došlo mnogo zahvalnih pismen, ima
vedno sveži v zalogi ter vsak dan
po pošti pošilja

lekarna

Ubal pl. Trnkoczy

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkoczy-ja, „pri zlatem
levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.
Dunaj: Lekarna dr. Ottona pl. Trnkoczy-ja, „pri Ra-
deckiju“, III., Radetzkyplatz 17.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Pod ugodnimi pogoji dobé diskretno
solidne in povračila zmožne osebe

denarna posojila

ki se povrnejo kot osebni kredit v 1/4 letnih ali 25
mesečnih obrokih. — Vprašanja naj se pošiljajo s
3 markami za odgovor na: **Commissions-Geschäft**
JOS. GELB, Budapest, VIII., Josefs-
ring 13. (698—3)

AMERIKO.

Vsi, kateri nameravajo po-
tovati v Ameriko, in to v

Novi York,

Baltimore, Južno Ameriko

i. t. d., ter se želé hitro, varno in prijetno voziti,
dobé natančnejša pojasnila v nemškem ali sloven-
skem jeziku, ako se pisмено obrnejo na tvrdko:

Karesch & Stotzky v Bremenu

koncesijoniran pošiljalni zavod za potnike s hitrimi
parobrodi: **Lahn, Saale, Trave, Aller, Ems,**
Eider, Fulda, Werra, Elbe.

Voznja traja le kakih 8 dni. Voznino
zaračunava izredno cenó.

SVARILO! Ker nemava v Ljubljani in na
Dunaji agentov, in se je čisto
zgodilo, da so potniki, ki so se dali pregovoriti, da
so tam vozovnice kupili, jih dobili mesto čez Bre-
men za druga pristanišča, in katere so zabarantali
za počasi vozeče ladje: Zato svetujeva vsem, da se
niti v Ljubljani niti na Dunaji z nikomur ne dogo-
varjajo radi oskrbljenja vozovnic.

(585—15)

Karesch & Stotzky
odpravnika ladj v Bremenu.

KWIZDE protinski fluid

(200 8) že več let pre-
verjeno doma-
če sredstvo in
preskušeno
krepčilo pred
velicimi na-
pori in po njih,
dolgi marših
itd. itd.

Da se izogne zamenja-
vam, naj se pri kupova-
nji vedno zahteva **Kwiz-**
dov izdelek in pazi na
gorenjo varst. znamko.
Cena steklenici 1 gld. a. v.

Fran Iv. Kwizda
ekrožna lekarna

Korneuburg pri Dunaji,
o. in kr. avstrijski in kr. rum.
dvorni zalagatelj.

Pristen se dobiva v vseh
lekarlah Avstro-Ogerske.

Pobratimi.

Roman.

Spisal

dr. Josip Vošnjak.

Cena 1 gold. 20 kr.
(s poštno vred).

Svoji k svojim!

Veseloigra v 1 dejanji.

Spisal

dr. Josip Vošnjak.

Cena 30 kr. (s poš-
tno vred).

Obe knjigi dobivata se v
„**Narodni Tiskarni**“
v Ljubljani in pri knjigo-
tržcih.

Po soglasnej sodbi odličnih strokovnjakov
je

koroški rimski vrelec

jako odlična zdravilna studenčnica pri **vratnih, že-**
ločnih, mehurnih in obistnih boleznih, pri
kataru, hripavosti, kašljanju, posebno za otroke,
poleg tega pa tudi (481—14)

jako fina namizna voda

s posebno dobrim okusom, brez vseh organskih in že-
lodec otežujočih primesi.

Glavna zaloga v Ljubljani pri **M. E. Supan-u;**
prodajajo ga nadalje: **M. Kastner in J. Klauer;**
v Kranji: **F. Dollenz;** v Logatci: **J. Tolazzi.**

Vsprejemem takoj

trgovskega pomočnika

z dobrimi referenci, lepega obnašanja, ki zna slo-
venski in nemški. (711—2)

Josip Matič v Celji

špecerijska trgovina in trgovina z delikatesami itd.

Dr. Rose životni balsam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospe-
šujoče in napenjanja odstranjujoče ter mili raztop-
ljajoče

domače sredstvo. (88—20)

Velika steklenica 1 gld., mala

50 kr., po pošti 20 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja

tu dodana, zakonito varovana

varstvena znamka.

Zaloga skoro v vseh lekarlah

Avstro-Ogrske.

Tam se tudi dobi:

Praško universalno domače mazilo

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor sve-
dočijo mnoge skušnje, čiščenje, zrnjenje in lečenje
ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.

V skatljicah po 35 kr. in

25 kr. Po pošti 6 kr. več.

Na vseh delih zavojnine

je moja tu dodana zako-

nito varstvena znamka.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, Praga,

št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.

Poštna razpošiljatev vsak dan.

Dunajske razstavne srečke à 1 gld. Le malo jih je še!

**Zadnji
mesec**

Glavni dobitek

50.000 gold. vrednosti

11 srečk 10 gl.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

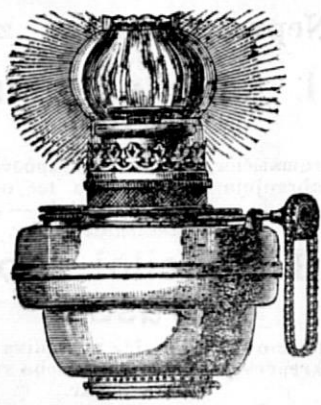
Srečke à 1 gld. pri **C. C. MAYER**-ji v Ljubljani.

(699—6)

Astralne svetilke
ustavek z gorilcem

20" z 58 svečami svetlobne moči
30" s 104 " " "

Dunajska bliskovna svetilka 30"
ustavek z gorilcem

ki se spodaj prižiga, uravnava
in ugasuje.

R. DITMAR NA DUNAJI.

Največja tovarna za svetilke v Evropi.

DITMAR-SVETILKE

po 4 do 157 sveč svetlobe.

Sezona 1890. **NOVOSTI.** Sezona 1890.

Svetilke s stebri in stojali s čipkastimi strešicami. — **Viseče in**

mizne svetilke z najfinejše dekoriranimi **majoličnimi podobami.** —

Staronemške viseče, mizne in stenske svetilke, črne, s pristno
bakreno garnituro.

Zaradi velike svetlobe se posebno priporočajo:

Solčni gorilec s 15 in 18", svetloba 27 in 42 sveč.

Briljantni meteorni gorilec s kroglastim plamenom:

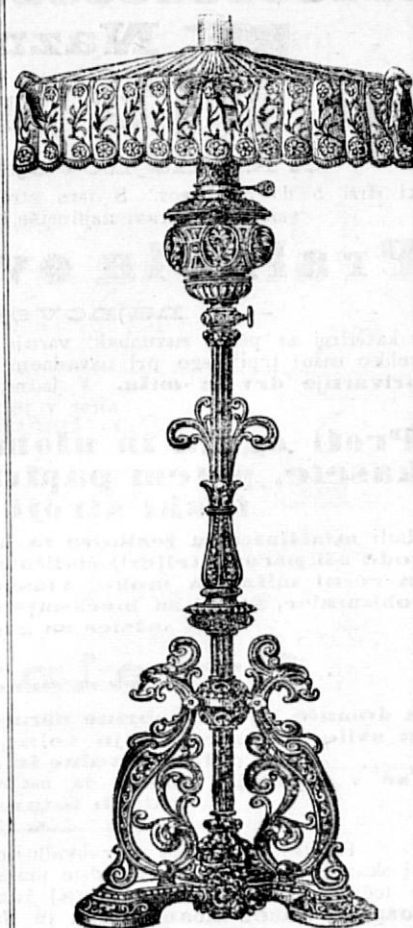
Velikost:	15"	20"	25"	30"	35"	40"
Svetloba:	31	50	70	87	138	157 sveč.

Dunajska bliskovna svetilka 30", svetloba 105 sveč,

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

Astralne svetilke 20 in 30", svetloba 58 in 104 sveč.

Astralne svetilke se morejo zaradi posebne oblike lahko postaviti v razne sve-
tilniške podstavke. (707—1)

Svetilka s stojalom
s čipkasto strešico.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

Tovarniška znamka.